

ÉLETÜNK

XXXII. évf. 7-8. szám (32. Jahrg. Nr. 7-8)

Az európai magyar katolikusok lapja

2000. július-augusztus

IM ELJÖTT AZ ÁLDOTT ÚJ NAP...

István királyról szóló verses história ismeretlen magyar himnuszköltőtől

*Im eljött az áldott új nap:
zengő üdvös ünnepe
szent királyunk – Istvánunk-
Míg tart a világ heve, [nak.
örvendjen, ki általa
lőn Urunk örököse
s érdemből nyeri vala,
hogy a mennynek részese.*

*Szerencsésnek hirdet téged
mindenki, Pannonia,
ezért Istenhez dicséret
szálljon, ének és ima:
mélót, aki mestered lett,
nem a köznépből adott,
hanem felkent fejedelméd
hitvivő apostolod.*

*Míg Atilla állt fölőte,
a magyar nép egyedül
a zsarnok igáját nyögte
ész nélkül s hitetlenül.
De István uralkodása
dicső fordulót hozott,
jelzi egy szó megtoldása:
gaz igazra változott.*

*Teremtőnk a tenger éve
elhagyott Hungáriát
mindéddig megtérítésre
senkinek nem adta út;
eme szentjével kínálta
a keresztség balzsamát,
övének s neki tárta
örök égi otthonát.*

*Ha szelídebb apostolra
is hallgatna nemzetünk:
talán Isten küldött volna
kezesebbet is nekünk.
Merész lázongók haddával
gyengébb pásztor mit te-
Ezért kemény férfi által [tegen?
szállt reánk a kegyelem.*

*Szent király volt nemes ágából,
de a hite nemesebb,
mindehhez a remény járult
és az erős szeretet.
Mikor véget ért a pálya,
minden földi megvetett,
Jézus Krisztusnak ajánlta
lelkét, a szépségeset.*

*Immár felvitték a mennybe
az angyali csapatok,
boldogok közt mindörökké
fénylőn uralkodni fog.
Holt királyukért könnyeznek
jámbor szívű magyarok,
új társuknak örvendeznek
a mennyei angyalok.*

Latinból: **Weöres Sándor** (1913-1989)

**ISTVÁN KIRÁLY KÉPE
A KORONÁZÁSI PALÁSTON**

HOLTÁBAN IS BESZÉL HOZZÁNK!

25 évvel ezelőtt halt meg Mindszenty József hercegprímás

Negyedszázaddal ezelőtt, 1975 május 6-án, a kora délutáni órákban megkondultak Bécs harangjai, hogy hírül adják a világnak: az Irgalmas Rend kórházában meghalt a század egyháztörténetének egyik legnagyobb személyisége, Mindszenty József bíboros, Magyarország hercegprímása.*

Az Osztrák rádió és televízió is közzétette a magyar egyházfejedelm halálhírét, amelyet nagy fájdalommal

bőző pontjain élő magyar testvéreikhez küldött üzenetében:

De mit tehetünk, mi – kérdezték – ebben a nagy idegenségben? Az első – hangzik a felelet –, amit meg kell tennetek, az, hogy öntudatosodjatok. Hogy ráeszméljete, rádöbbenjete arra, Szent István, Szent László, Szent Erzsébet, Hunyadi János, Rákóczi, Zrínyi és Széchenyi népe vagytok. Ezért ne haljon el nyelveteken a magyar szó! Ne felejtsetek el születek nyelvét! Ha egyedül vagy, imádkozz legalább este magyarul. Ha olyan szerencsés vagy, hogy

EZ A MÁRVÁNYKŐ FEDI MOST — MÍG A FELSZABADULT HAZA
FÖLDJÉBE MEGTÉRHET — MINDSZENTY JÓZSEF
MARADÉK PORAIT.

SZÜLETETT CSEHIMINDSZENTEN 1892. MÁRCIUS 29-ÉN,
PAPPÁ SZENTELTÉK SZOMBATHELYEN 1915-BEN, NÉGY ÉV
MÚLVA ZALAEGERSZEG PLÉBÁNOSA, MAJD 25 ÉV MÚLTÁN VESZPRÉMI
PÜSPÖK, 1945-BEN ESZTERGOMI ÉRSEK, MAGYARORSZÁG
BÍBOROS HERCEGPRIÁMÁSA.

HELYTÁLT ISTENÉRT, EGYHÁZÉRT ÉS SZENVEDŐ NÉPÉRT.
AZ ELNYOMÓ HATALOM KÉTSZER VETETTE FOGSÁGBA:
1949-BEN PEDIG ÉLETFOGYTIAGLANI BÖRTÖNRE ÍTELTE.
BILINCSEIT 1956-BAN A FELKELT NÉP VERTE LE.
MIUTÁN A SZOVJET ERŐSZAK LEIGÁZTA AZ ORSZÁGOT,
15 ÉVIG AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK BUDAPESTI
KÖVETSGÉN KAPOTT MENÉDEKET.

ENGEDELMESSÉGBŐL VETTE MAGÁRA A SZÁMKIVETÉS NEHÉZ
KERESZTJÉT S AGGÁSTYÁNKÉNT LETT A VILÁGBAN SZÉTSZÓRT
MAGYARSÁG HÚ PÁSZTORA ÉS IGAZ ATYJA.

MEGHALT BÉCSBEN 1975. MÁJUS 6-ÁN.

Az epitáfium eredeti magyar szövege, amelynek latin fordítása került a máriacelli Szent László kápolna márványtáblájára

vett tudomásul a vasfüggöny mögé kényszerített Magyarország és a világ közvéleménye. „Ajka elnémult – mondta Könyg bíboros, a bécsi Szt. István székesegyházban tartott prédikációjában – szavai azonban tovább hangzanak.” Szentbeszéde során a bécsi érsek kétszer is megismételte Szt. Pál apostol Ábel-ről mondott szavait: „Defunctus adhuc loquitur.” (Holtában is beszél hozzánk.) Halála másnapján VI. Pál pápa az általános audiencia keretében a megboldogultra emlékezve ezeket mondotta: „Gyászolunk, mert a halál kioltozt a földön egy fáklyát, amely az utolsó évtizedben fényével világított az egyházban.” Mindszenty bíboros életében a szabadság és az emberi jogok szimbóluma lett, aki csak a lelkekkel törődött, amelyekért mint Magyarország prímása felelős volt. Ezért vállalta 83 évesen, hogy beteg is járja a világot, felkeresse a világban szétszóródott magyarokat, és erőt öntsön a száműzetés küzdelmeiben elfáradt hontalanok szívébe. Ennek az áldozatvállalásnak a céljait így összegezte két héttel halála előtt, 1975 április 21-én a Venezuelai Caracasból a világ külön-

magaddal vitted az otthoni imakönyvet, vedd elő és forgasd legalább ünnepnapokon. Írj magyar levelet haza vagy a barátaidhoz. Olvass magyar lapot, újságot és könyvet. Magyar házastársak beszéljenek egymással magyarul! És ti, magyar szülők, ne vonjátok el gyermekeitektől az édes anyanyelvet! Kincs az, amit át kell adnotok gyermekeiteknek. Meg kell tanulni az új haza nyelvét is, tudom, de nagyon szépen megfér együtt őseitek nyelvével. Magyar édesanyák, imádkozzatok gyermekeitekkel magyarul!

A halála előtti utolsó külföldi útjára az orvosok félve engedték el. Az Atlanti óceán fölött repültek Európa felé, amikor a bíboros állapota tovább romlott.

A bíborost és kíséretét szállító repülőgép Casablancában ért földet, ahol a magyar prímás gyenge pulzusa miatt orvost akartak hívni. Mindszenty József azzal utasította vissza, hogy hét óra múlva Bécsben lesznek. Frankfurtban át kellett szállniuk, és a másfél órás várakozás alatt a bíboros a következő

IMASZÁNDÉKOK

Júliusra

1.

Imádkozzunk, hogy a különböző vallások hívei növekedjenek egymás becsülésében és együttműködjenek a béke és igazságosság létrehozásában.

Az első érzések és gondolatok, amik hatalmába kerítenek bennünket, ha meglátunk vagy találkozunk egy nem fehér bőrűvel, avagy idegen valláshoz tartozó emberrel: ez idegen. Nem hozzánk tartozik, ki tudja, milyen ember? Rossztól való félelem. Legalábbis tartózkodás avagy gyanakvás kel az emberekben.

Még nehezebb a közeledés egymáshoz, ha évtizedes-évszázados harcok voltak, esetleg vannak ma is a két vallás tagjai között, ami rengeteg szomorúságot, elenézést, bosszúvágyat ébreszt, táplál, vagy erősít. Talán már gyermekkortól kezdve beszívódott a lelkekbe, az érzés- és gondolatvilágba: ezek veszélyes emberek, vigyáznunk kell! A harcok Isten nevében történnek, „Isten akaratát” teljesítve.

Hogyan lehet ily helyzetben egymást becsülni? Mely vallással, a Szentlélek kegyelmében történő imádsággal – előkészületként. Következik egymás emberi megismerése, a vallások különbözőségeivel való ismerkedés. Lassan – egymásért is imádkozva – eljuthatunk a belátásra: „Istenünk” egy s nem akarhat az egyik vallási csoporttól mást, mint a másiktól. Itt kezdődik a béke érzékeny „növénykéjének” növekedése és válik lehetővé az együttműködés.

Az ellenérzéseket, félelmeket, gyanakvásokat felválthatja a kollegialitás, a jó ismerősi – esetleg – a baráti viszony idővel. Mint mindennek a világban, ennek is növekedni kell s az időbe telik.

Később természetesnek tűnik: az emberi léthez igazság is tartozik. Mindenki számára egyformán. Az igazságtalanság mindenki számára igazságtalanság és fájó sebeket üt a lelkekbe. Ezt megelőzendő, építendő, kísérendő az állandó imádság, mert ahol emberi vonalon nem jutunk tovább, Isten még mindig segít.

2.

Könyörögjünk a betegségben és magányban szenvedőkért, hogy Krisztussal egyesülve a világ megtérésért ajánlják fel fájdalmaikat.

Megegyeznek a vélemények abban, hogy a betegségnek két ismertetője van: sosem lehet tudni, mikor jön és mindig a legrosszabb időben jön. Kiesünk megszokott élet- és munka ritmusunkból, a fájdalomak sajognak – egyszerűen szenvedünk. Súlyosabb a helyzet, ha bajunk krónikussá válik, s a szenvedés fájdalmai nem akarnak szünni. Szenvédésünknek nem lenne emberi értéke, ha nem fonhatnánk bele Jézus megváltó művébe: a bűnök kötöttségét oldó golgotai szenvedésbe. Így Jézus munkatársaiavá válunk s a világ megtéréseért neki ajánlott emberi szenvedés egybefonódik az isteni művel.

Egyik fajtája a szenvedésnek a magány,

Folytatás a 3. oldalon

Folytatás a második oldalon

Imaszándékok

(folytatás az első oldalról)

hosszabb időn keresztül az elmagányosodás folyamata. Társas lények lévén az önkölés s mások közléseinek felvétele annyira szellemi szükségletünk, mint a testnek a levegő. A magányosság is lehet fojtó, lelki betegség fejlődhet belőle. Ezt is felajánlhatjuk a világ megtéréseért...

Augusztusra

1.

Imádkozunk: a keresztény fiatalok együttesen tegyenek tanúságot Krisztusról, aki Isten fiaként jelen van közöttünk.

Fiatal emberek nagy lelkesedéssel állnak bele az életbe, meg akarják ismerni minden oldalról és mélységében – következményeivel együtt. Hiányos élettapasztalataik révén elsősorban a jót látják, de a negatív következmények sem váratnak magukra. Elsősorban nyitottak a világ dolgai iránt, a dolgok rendszerezése lassan következik be, majd alulak az értékrend sora, feljebb és alább rendelt értékkel együtt. A rendszorolás erősen függ a fiatal környezetétől. Más lesz az értékrendje egy serdülőnek, ha 10-12 éves korában pl. Afrikában elhurcolták, kényszerítették vagy szegénység, éhezés útján „beszorolták” egy hadseregbe, vagy maga csatlakozott egy „ellenálló egységhez”, mert más választása nem volt. Se szülő, se iskola, se kenyér, se munkára képzés vagy munkalehetőség.

Ismét más az értékrendje egy felnőttnek, ha rendezett körülmények közepette született s esetleg szülei sem váltak még el, sőt vallásos nevelésben is részesülhetett.

Mert a fiatalok mélyen fogékonyság a lelki értékek, amelyekkel érintkezhetnek Istennel. Lelelki érzékenységüket még nem tompították le az élet harcái, küzdelmei, kisebb vagy súlyosabb gondjai, eredménytelensége, az éhezés és a felemelkedés kilátástalansága. Spontán és egész szívvel-lelélekkel képesek Isten felé fordulni, vele párbeszédbe lépni, segítő kegyelmét megélni. Krisztus követése szenvedéseken keresztül is – lehetővé válik számukra. Az egyénenkénti Istenre találás azonban nagyon veszélyeztetett, mert könnyen elveszítheti bátorságát negatív hatások alapján, különösen, ha többek, sokak ellenében kell kiállni. Így alapvetően fontos, hogy legyen oly közösség, ahol hasonló korú és sorsú fiatalok egymást támogatják és mint közösség az egyént hordozzák. Ilyenek voltak a Bázisközösségek Magyarországon, ahol a lelki fejlődés az egyes csoportok sajátosságainak megfelelően adva és biztosítva volt. E csoportok együttes összefogásával, de egyénenként is képessé váltak Jézus Krisztus megjelenítésére. Jövevény attól függ, mennyi csoport milyen mélyen éli meg a jelenlévő Jézust.

2.

Óceánia egyházaierl könyörögjünk, hogy nagylelkű misszionáriusi lelkiülettel dolgozzanak Isten országának fejlesztéséért.

Óceánia a Csendes-óceán szigetvilága Ausztrália, Kelet-Ázsia és Amerika partjai között terül el számtalan sziget formájában. Legnagyobb szigete Új-Zéland, a sziget-csoportokat felfosztják Melanéziára, Polinéziára és Mikronéziára. Őslakosságuk részben pápuák, részben malájak, számos helyi vallás kialakulásával. Összefogni őket nem egyszerű dolog egyházunknak sem, tekintve a sokrétű különbségeket. Isten országának terjesztéséhez megalapozott és kitartó misszionáriusi munkára van szükség. Imádkozunk értük - ismeretlenül is!

Fejős Ottó

Frank Miklós

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Lelkipásztorkodás papok nélkül?

Az Életünk legutóbbi számában beszámoltam egy baráti társaságban lefolyt beszélgetés során felmerült kérdésről: „Hogyan lesz valakiből püspök?” – a továbbiakban szó esett az általános paphiányról és valaki feltette a kérdést: „Lát-e az Egyház valamilyen lehetőséget ebben a helyzetben a lelkipásztori ellátás biztosítására?” Erre a kérdésre szeretnék a következőkben válaszolni.

Miklós atya válasza:

A húsvéti idő 4. vasárnapján, mikor is az evangélium a Jó Pásztorról szól, rendezték meg idén is a „Hivatások világ-napját”, buzdítva a híveket, hogy imádkozzanak papi és szerzetesi hivatásokért. Erre természetesen akkor is szükség lenne, ha az elmúlt évek statisztikai adatai nem mutatná ki oly véres csökkenését e téren Európában és Észak-Amerikában. Ez nem annyira a lelkipásztori munkában résztvevő papok létszámának apadásában, mint inkább az újonnan szenteltek és a papi hivatásra készülők esetében válik nyilvánvalóvá. Éppen ez a jelenség ad okot aggodalomra, mert kiszámítható, hogy néhány évtized múlva – ha ez a tendencia nem változik meg – az Egyház éppen a gazdaságilag fejlett országokban szinte megoldhatatlan nehézségek előtt fog állni, ha teljesíteni akarja Krisztustól kapott küldetését. Ezzel szemben az u.n. Harmadik Világban, elsősorban Afrikában a papi és szerzetesi hivatások száma örömdetesen emelkedik.

A következőkben néhány példával szeretném illusztrálni az előírt helyzetet:

A papság Magyarországon.

A 40 éves kommunista uralom nagy érvágást jelentett a papi utánpótlás számára. 1945-ben a 6 1/2 millió katolikus lelkipásztori ellátásra 8.500 egyházmegye és szerzetespap állt rendelkezésre. Ma ugyanannyi katolikus 2.500 pap lát el, akinek mintegy a fele elmúlt 60 éves. Ennek következtében a plébániák jelentős százalékat oldallagosan lehet csak ellátni: egy-egy lelkész 3-4 sőt több plébánián kell, hogy szolgáljon párhuzamosan. Feladatukat megnehezíti, hogy még a magukat katolikusnak vallók legnagyobb része is elidegenedett az Egyháztól, de mindenesetre vallási ismereteik minimálisak. A papi utánpótlás az elmúlt években ugyan emelkedő tendenciát mutatott, de távolról sem képes pótolni a betegség vagy elhalálozás következtében kiesők számát.

A papság Németországban.

Egy 1997-es statisztika szerint az NSZK mai területén (az NDK-t beleszámítva) kerekén 18.000 pap teljesít szolgálatot. A katolikus lakosság 27 és fél milliónyi; egy papra tehát 1528 hívó jut, ami jó átlag (Hazánkban ez a szám 2600). Ha azonban meggondoljuk, hogy a jelenleg működő papok legnagyobb része 1950 és 70 között szentelődött, akkor kiszámítható, hogy néhány éven belül tömeges lesz a kiesés, annál is inkább, mert az újonnan szenteltek létszáma az elmúlt 10 esztendő alatt a felére csökkent – 366-ról 188-ra.

Mit tesz az Egyház a lelkipásztori szolgálat biztosítására?

Talán előbb arra kellene válaszolni: mit nem tesz az Egyház a probléma

orvoslására? Jóllehet sokan javasolják, a katolikus egyháznak nincs szándékában megszüntetni a celibátust, azaz lehetővé tenni a latin szertartású papok megnősülését. (Tudnivaló, hogy a görög katolikus papok szentelésük előtt megnősülhetnek a keleti egyházban kialakult gyakorlatnak megfelelően.) Ezt a mereven tűnő álláspontot indokolja, hogy a pap, aki hajlandó erre az áldozatra, tanúsítja hitét és szeretetét Krisztus iránt és minden erejét és idejét a hívek lelki üdvének tudja szentelni. Ez érvényes akkor is, ha akadnak, akik ezen a téren elbuknak.

Az utóbbi években felmerült annak lehetősége, hogy egyes esetekben u.n. „viri probati”-kat, azaz olyan házasság nélküli férfiakat, akik lelkes, gyakorló katolikusok bizonyultak, 40 éves koruk után pappá szenteljenek. Ebben a kérdésben azonban egyelőre nem történt döntés.

A diakónusok.

Az Apostolok Cselekedetei tanúsága szerint már az ősegyház ismerte a diakonátus intézményét. Az apostolok azzal a céllal hozták létre, hogy a szeretetszolgálati tevékenységet a diakónusokra bízva, minden erejüket az evangélium hirdetésére és az imádságra fordíthassák. A legismertebb közülük István, az Egyház első vértanúja volt. Később a diakonátus, mint önálló hivatal, megszűnt és csak a papi rend első fokozataként szerepelt, átmenetként a papság felé vezető úton. A II. Vatikáni Zsinat visszaállította az állandó diakonátust, mint önálló hivatal. A diakónus lehet fő- vagy mellékfoglalkozású, aszerint, hogy teljesen az Egyház szolgálatában áll-e, vagy egy világi foglalkozáshoz kiegészítésként végzi tevékenységét. A diakónus lehet nős ember.

Milyen feladatokat végezhet a diakónus?

Az Egyház küldetésének mindhárom síkján működhet: az evangélium hirdetése éppúgy lehet munkaterülete, mint a liturgia (nem miséhez, de áldozathoz, keresztelthez, de nem szolgáltathat ki más szentséget), vagy a diakónia, a szeretetszolgálat, sőt ez kellene, hogy a súlypont legyen. Megbízást kaphat kórházak, öreghozthonok, börtönök lelkipásztori ellátására, sőt egyes esetekben a püspök rábízhatja egy plébánia vezetését is. Magyarországon a diakonátus még nem nagyon terjedt el: az egész országban kb. 50 az állandó diakónusok száma, hárman dolgoznak közülük mint Karitás-vezetők a szeretetszolgálati munkakörben. Összehasonlításképp: egyedül a müncheni egyházmegyeében az állandó diakónusok száma közel 180.

A lelkipásztori kisegítők.

Mindazoknak a lelkipásztori feladatoknak ellátására, amelyek nem igénylik a szentségi, lelki hatalmat, világi munkatársakat lehet alkalmazni, akár fizetéses, akár önkéntes alapon, férfiakat és nőket egyaránt. A német katolikus egyház ezek számára három kategóriát állított fel:

1. lelkipásztori referensek,
2. plébániai referensek
3. lelkipásztori kisegítők.

Ezek egymástól kiképzésük fokában különböznek elsősorban. A lelkipásztori referensektől megkövetelik az egyetemi

teológiai végzettséget (5-6 év) és gyakorlati lelkipásztori tanfolyamok látogatását; a plébániai referenseknek is 4 év teológia kell főiskolai fokon és csak a kisegítőknek elég teológiai levelező kurzus elvégzése. A képzetségeknek megfelelően végezhetnek kisebb vagy nagyobb felelősséggel járó lelkipásztori munkát. Erre ünnepélyes körülmények közt kapnak főpásztori megbízást, „missio canonica”-t. A müncheni egyházmegyeében a 3. kategóriában összesen, közel 500 személy áll fizetéses alkalmazásban.

Magyarországon a lelkipásztori munkában résztvevőket közös néven „lelkipásztori kisegítők”-nek nevezik. Ide tartoznak az u.n. akolitusok, akik főként az istentisztelet terén jelentenek segítséget a papoknak. Természetesen tőlük is elvár az Egyház teológiai tudást, gondoskodik továbbképzésükről, de tudtommal még nincsenek egyöntetűen megszabva a követelmények. Tevékenységük általában önkéntes jellegű, de vannak már köztük fizetéses alkalmazottak. Persze, ma még nincs összehasonlítási alap a német és a magyar egyház helyzetét illetően.

Annait a fentiek alapján nyugodt lélekkel lehet állítani, hogy az Egyház mindenütt, ahol a hívek lelkipásztori ellátása körül problémák merülnek fel, mindent elkövet azok megoldására és igyekszik már most gondoskodni róla, hogy a jövő nehézségei se találják készületlenül.

Minderre persze csak akkor lesz képes, ha a Szentlélek irányításával párhuzamosan, a hívek is a magukénak tekintik az Egyház ügyét. ■

Nyugati magyarok a budapesti Szent Jobb körmeneten

A Rendezők szeretettel várják a nyugat-európai lelkészeket és hűveiket a Magyar Millennium évében sorra kerülő Szent Jobb ünnepségre és körmenetre.

Az ünnepi mise a Bátoros Legátus úr vezetésével augusztus 20-án 16.30-kor kezdődik a Bazilika előtti Szent István téren. Innen indul a körmenet a Parlament előtti tere, ahol elhelyezik az ereklyét, köszöntés és befejező szertartás következik. Az ereklyét aztán a Parlament kupolacsarnokába viszik és rövid kegyeleti időre a Szent Korona mellé helyezik.

Kérjük a nyugat-európai magyar lelkészeket, hogy a belépők biztosítása végett, saját csoportjuk létszámát pontosítottan szíveskedjenek közölni a Szent Jobb örevel, a Szent István Bazilika plébánosával (H-1051 Budapest, Hercegház utca 7., tel.: 317-2859, fax: 338-2151). A klerikusok az olár jobb oldalán, a papságnak fenntartott helyen kapnak ülőhelyet és átöltöztükre a Bazilika melletti Szent István iskolában nyílik lehetőség.

A nyugati magyar csoportok saját egyházközségi zászlóik alatt gyűlekeznek és mise kezdés előtt egy órával a Sas utca végén, a Bazilika előtti tér közelében kapják meg a belépőt és testületileg indulnak a Szent István tér számukra kijelölt szektorába.

Cserháti Ferenc

OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

Kérjük, lapunk előfizetési árát helyi terjesztőinkkel (misszióinkkal) rendezni! Csak a kiadói hivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az „Életünk” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

HOLTÁBAN IS BESZÉL ...

(A vezércikk folytatása az első oldalról.)

Miután visszahozták a betegszobába, nem szólt, csak bólintott a hozzá intézett szavakra, jelezve, hogy érti őket. Fél egy tájban néhány magyar szó hagyta el ajkát, de a mellette tartózkodó *Romanus testvér*, aki ápolta, nem értette mit mond. Egy órákor hirtelen romlás állt be az állapotában, a vérnyomása vérszenes lecsúszott, az orvosok lélegeztetőgépre kapcsolták. Egy órán keresztül küzdöttek az életéért, de minden fáradozás hiába volt. Tizenégyóra tizenöt perckor beállt a halál.

A kórházi szobában meggyújtották a gyertyát. *Franz König bíboros, Bécs érseke adta ki a hivatalos jelentést*, hogy Mindszenty József bíboros, Magyarország primása elhalálozott. A hír hét perc alatt futott végig a világon. Több ország rádiója megszakította műsorát. Bécs után öt kontinensen, ahol a bíboros járt, szintén megkondultak a harangok. *Csak Magyarországon hallgattak a tömegtájékoztató eszközök.* Az ország lakossága a *Szabad Európa Rádió*n keresztül értesült a nagy magyar főpap haláláról.

A bécsi Szent István-dómban tartott gyászszertartáson Mindszenty bíboros koporsóját a gótikus székesegyház kereszthajójának közepére helyezték. *Ez a hely csak a bécsi érseket, a halott osztrák főpásztort illel meg.* König bíboros a magyar primás iránt érzett végtelen tisztelete jeléül helyezte ide a ravatalt. König így írt „A hit szabadság” című könyvében:

„Mindszenty úgy él emlékeztemben, mint egyedülálló férfiú, aki senki máshoz nem hasonlítható. Ilyenné tette az ellenállás ereje, mert ellenállt mindennek, ami az egyházat és Magyarországot támadhatta. Harcolt mindenféle totalitarizmus ellen, lett légyen az a nemzetiszocialista vagy a szovjet totalitarizmus. Mindszenty nem politikus volt, hanem olyan férfiú, aki kizárólag – a szó legutóbbi értelmében – csak a lelkekkel törődött, amelyekért mint Magyarország primása felelős volt. De a megváltás ökonómiaja szerint személyisége messze túlnőtt országára határain. A kardinálisok méltóságának csak egyetlen előnyét látta: azt, hogy tanúságot tegyen, ha kell a vérelével. Szemében a hatalom semmit sem jelentett, csupán a lehetőséget arra, hogy életen át védelmezze az egyház jogait, amelyek egy demokratikus államban megilletik. A harcot annak tudatában vállalta, hogy a küzdelem áldozata lesz. Alakja a hosszú harc szimbóluma lett. Egyetlen nyelven állt rendelkezésére: a szenvedés nyelve. Ezen a nyelven szólt, hogy az ember jogait és szabadságát győzelemre segíthesse, és ezt a nyelvet sok keresztény meghallotta és megértette.”

*

A Bécsben élő Haas György jeles újságíró tollából megjelent cikk kissé rövidített változata. Eredetileg a Magyar Nemzet május 6-i számában látott napvilágot.

Aranymise Rómában

Msgr. dr. Frank Miklós, akit a müncheni Szabad Európa Rádióból (és lapunkból is) „Miklós atya” néven ismert meg a katolikus Magyarorságra, páppá szentelésének 50. évfordulója alkalmából aranymiséjét május 7-én vasárnap a római Santo Stefano Rotondóban két újonnan felszentelt magyar diakonussal együtt bemutatta. Tudnivaló, hogy Frank Miklós atya P. Kovách Angelus volt olaszországi főlelkész előtt a római magyar lelkész teendőket is el látta. Jelenleg „főfoglalkozása” a budapesti Caritas Hungarica irányítása. (Sz)

TÖRTÉNELEM ÉS LEGENDA

Hogyan látják az írott források István királyt?*

Egy évezred választ el minket attól a Magyarországtól, amelyben Szent István született és amely hosszú uralkodása alatt sorsdöntő átalakulásokon ment át. De egyáltalában megismerhetjük-e a magunk emberi múltjában olyan régen lejárott események szereplőit? A kérdés majd nem olyan régi, mint a történettudomány, a felelet pedig főként a forrásoktól függ, de attól is, hogy meg tudjuk-e igazán érteni a régiek szavát.

A forrásanyag elég bőséges, de nem sok benne az, ami többé-kevésbé közvetlenül tanúskodik István király tevékenységéről. Ezek az oklevelek és tör-

István király a trónuson.

A képs Krónika egy iniciáléja 1360 k. Budapest, Országos Széchényi Könyvtár

vények. Habár eredetiben egy sem maradt ránk, mégis megbízhatóan és közvetlenül tanúskodnak az uralkodóról és az emberről. Sokkal több a tetteiről és intézkedéseiről szóló elbeszélő forrás. A legrégebbiek külföldön íródtak, mert a király már a kortársak figyelmét magára vonta. Ezek a korban közeli, de gyakran csak véletlen értesülések azért becsek, mert általában elfogulatlanok és célnetesek.

A hazai források természetesen sokkal többet mondanak el. Számára nézve tekintélyes sorozatuk azonban csak mintegy két nemzedékkel Szent István halála után kezdődik. Valamennyi a középkori történetírás és hagiográfia tipikus terméke.

A középkori ember nagyon tisztelte a múltat, de hiányzott belőle a történelmi érzék, a folytonos változás tudata, ami valamiképp mindent viszonylagosnak tüntet fel. Tökéletesen tudatában volt minden földi és emberi dolog mulandóságának, de ami már elmúlt, azt csak a jelen formáiban tudta elképzelni, „megjeleníteni”. A művészek, ha nem kötötték őket mintaképek, a bibliai és a világi történelem jeleneteit saját korunk külsőségeivel, a makkabeusokat és a trójai háború hőseit, kereszties lovagoknak ábrázolták. Az írók hasonló módon igyekeztek kitölteni forrásuk hiányait vagy életközeli tenni elbeszélésüket, anélkül, hogy a gondoltak volna arra, ezáltal történelmet hamisítanak. A modern kutatók azonban épp ezeknek az anakronisztikus részleteknek az alapján tudják több-kevesebb pontossággal meghatározni a művek vagy betoldások korát. Előfordultak persze szándékos, többnyire politikailag indokolt ferdtések és betoldások is. A legrégebbi Gesta Ungarorum szerzője az öreg Szent István és Gizella királyné történetét hamisította meg tekintettel az Árpád-háznak arra az ágára, amely I. Andrással került uralomra 1046-ban, miután Péter, akit annak idején István

maga tett meg trónja örökösének, végleg megbukott.

A hagiográfiai, a szentek életéről szóló forrásokban nem találhatók ilyen tisztán politikai történelmhamisítások. Szent István jámbor életét pedig nem kevesebb mint három legenda mondja el, amelyek pár évtizeden belül egymás után keletkeztek. A szenttéavatás érdekében, bizonyára még a holttest 1083-ban történt ünnepélyes felemelése előtt írták az úgynevezett Nagyobb legendát, amely azonban befejezetlen maradt. Szent Istvánnak ezt az első életíratát követte 1095 után a rövid úgynevezett Kisebb Legenda, amely józan tárgyiaságával tűnik ki. Szerzője – mint maga írja – „az akkori idők tanúinak hiteles és igazmondó elbeszéléséből” merített. Nem sokkal azután keletkezett Hartvik püspök műve, amely később kánoni érvényűvé vált. A szerző, aki győri püspök és Kálmán királynak diplomataja is volt, tetemesen kibővítette a Nagyobb Legendát. Ehhez nemcsak a Kisebb Legendát és a Gesta Ungarorumot használta fel, hanem ahol jónak látta, más forrásokat és hagyományokat is. Legfontosabb betoldása az a rész, ahol elmondja, hogyan ajándékozta a pápa Szent Istvánnak az eredetileg a lengyel hercegnek szánt királyi koronát és az „apostoli” keresztet.

Ez az elbeszélés elárulja az utolsó Szent István életrajz határozott egyházpolitikai célját. Az volt a feladata, hogy történelmileg igazolja és a gregoriánus reformpápaság számára elfogadhatóvá tegye a magyar királyoknak az akkori Európában már ritkaság számba menő hatalmát országuk egyháza fölött.

Ezeknek az életíratoknak történelmi kiértékelésénél figyelembe kell vennünk, hogy szerzőink feladata nem egy ember földi életútjának lehetőleg teljes és tárgyilagos leírása volt. Inkább azt kellett bemutatniuk, hogy nyilatkozott meg

annyiban érdemel figyelmet, amennyiben az égi valóságra vonatkozatható. Mindennapos természetelmények így kapnak allegorikus értelmezést, természetes emberi cselekedetek pedig természetfölötti indoklást. Ennek megfelelően kellett a szent életrajzírójának egy emberélet ismert tényanyagát szelektálnia, hogy megmutathassa annak igazi értelmét.

Ebből a célból a szent tettei és egyénisége ábrázolását éppúgy gazdagították idegen, sokszor ősrégi motívumokkal, csodákkal és hasonlókval, mint ahogy az a meséknél, mítoszoknál is általános. Egy emberélet ismert tényeiből és az idegen motívumokból az írók elsősorban azt választották ki, ami leginkább megfelelt annak, ahogy koruk az igazi szentet elképzelte. Így lettek a legendák keletkezési idejük szellemi beállítottságának fontos tanúbizonyságai. A modern pszichológiailag is megalapozott hagiográfiai kutatás számol ezzel és ezért tud a legendák segítségével közelebb jutni a szent történelmi egyéniségéhez is míg a racionalista, úgynevezett „felvilágosult” forráskritika többnyire értelmetlenül áll velük szemben. Sok történész a keresztény legendákat épp olyan meséknek minősíti, mint az ókor mítoszait, vagy egyenesen tudatos történelmhamisításnak tartja őket. Az bizonyos, hogy Szent István legendái nem tudományos életrajzok a szó mai értelmében, szerzőik azonban nem hazudtak. A legendás járulékok nem szabad, hogy megtéveszsenek minket; ezek a művek igen is őrzik a történelmi egyéniség emléket. A nagy király lélektani jellemképét természetesen főként biztosan ismert tettei alapján lehet megrajzolni. De épp ezek közül nem egynek az emléket csak a legendák őrizték meg az utókornak.

Bogyay Tamás

* Részlet Bogyay Tamás „Stephanus rex” c. könyvéből, amely 1976 tavaszán a bécsi Herold kiadónál egyszerre jelent meg magyar és német nyelven.

Közös ügyünk a Millennium

Szent István és a Szent Korona hozzánk is ugyanúgy tartozik, mint a katolikusokhoz – jelentette ki Oroszában Harmati Béla püspök, az Országos Evangélikus Millenniumi Fórumon. Harmati kifejtette: a kereszténység kétezer, illetve az államiság ezeréves évfordulója az evangélikusok számára az ökumené, a közösségépítés és a misszió jegyében telik el. Örömteli, hogy megkezdődött a közeledés a római katolikus és az evangélikus egyház között. Ha a két nagy egyház meg tudott egyezni, akkor esély van arra, hogy a Kárpát-medence szembennálló népei is meg tudnak bocsátani egymásnak – mondta az evangélikus püspök. Azt is elmondta: az ökumené jegyében hamarosan elkészül az a megállapodás a vegyes házasságokról a három hazai történelmi keresztény egyház között, amelynek lényege: a templomi esküvőn a két érintett gyülekezet papja közösen végzi a szertartást. A közösségépítéssel kapcsolatban Harmati Béla felhívta a figyelmet: a lelkészeknek és a világi vezetőknek arra kell helyezniük a hangsúlyt, hogy a hívek jól érezzék magukat a gyülekezetben. MN/NM

Hímzett régi magyar miseruha részlete Szent István alakjával 1470 körül. Esztergom, Főszékesegyházi kincstár.

„hősökön” keresztül Isten hatalma és kegyelme. Olvasóikat nem egyszerűen tájékoztatni akarták, hanem inteni, hogy kövessék a szentek példáját. Az igazi középkori vallásosság és ezzel együtt a hagiográfia világszemléletét és értékrendszerét Goethe szép szavaival lehet legjobban jellemezni: „Minden mulandó csak hasonlat”. Az egyetlen értelmes és igazi valóság, amire a legendáirók utalnak, „nem e világból való”, mert minden, ami idelelt megjelenik és történik, csak

ISTEN MINDIG MEGMUTATJA A KIVEZETŐ UTAT

Beszélgetés Kada Lajos érsekkel, volt apostoli nuncissal*

– Ön ötvennégy évet töltött külföldön és negyvenkét évig szolgált a Vatikán. Hogyan lett egyházi diplomata?

– Két személynek köszönhetem, hogy így alakult az életem: Mindszenty József hercegprímásnak, aki mint esztergomi érsek 1946-ban Rómába küldött tanulmányaim folytatására, és egy fiatal pápai diplomatanövendéknek: ő hívta fel rám az akadémia elnökének figyelmét, aki aztán meghívott felvételi vizsgára. Kezdetben eltökélt szándékom volt, hogy tanulmányaim befejezése után hazajövök, de amikor '51-ben megvédtam a tézisémet, érdeklődtem Esztergomban, hogy mit tegyek ezután? Azt válaszolták, tanulj tovább. Ez azt jelentette, hogy ne menjek haza, mert otthon veszélyes a helyzet. Így kezdődött az én külföldi életem.

– Nagyon sok helyen szolgált élete során. Ha visszagondol az elsősorban katolikus vallású államokban eltöltött éveire, hogyan látja: mennyire hatja át a krisztusi szellemiség és lelkiesség ezen nemzetek mindennapjait?

– A helyzet felemás ezekben az országokban. Dél-Amerikát sokan a jövő kontinensének tekintik az egyház szem-

elől. Ebben bízhatunk.

– Több évtizedes vatikáni szolgálat után a közelmúltban jött haza végleg. Kívülről érkezteként hogyan látja: melyek társadalmunk legégetőbb gondjai?

– Egyértelműen a családkérdés. Alkalomadtán állami vezetőket is figyelmeztettem: tegyenek meg mindent a családért, hogy minél több gyerek születhesen. Franciaországban például de Gaulle előtt a miénkhöz hasonló demográfiai katasztrófa fenyegetett, ám egy okos családpolitikával megfordult az irányzat. A családi élet kiemelt támogatása mellett ugyanilyen fontos, hogy erkölcsileg megtisztuljon a társadalom. Ennek érdekében támogatni kell mindazon erőket, amelyek elősegítik az erkölcsi értékek fejlődését: iskolák, nevelés, egyházak. Tudomásul kell vennie minden felelősen gondolkodó tényezőnek: gyermek és család nélkül sem virágzó egyházi élet, sem virágzó társadalmi élet nem képzelhető el. Ennek kibontakoztatása érdekében hasznos lehet az állam és az egyház együttműködése.

– A kereszténység jubileumi, szent esztendeje a jelenlegi kétezredik év. Jézus Krisztusnak van két külföldön sokat idézett kijelentése: az egyházon a pokol kapui sem fognak erőt venni, illetve egy kérdés: talál-e még hívő embert az Emberfia, ha visszatér a földre? Szkeptikus vélemények szerint közelebb állunk az utóbbi beteljesedéséhez...

– Történelmi tények bizonyítják az első kijelentés igazát. Hányszor harsogtak az egyház ellenségei diadalmasan, hogy vége a kereszténységnek, s íme, mindig feléledt. Az egyház erőtartálékai kiemérhetetlenek, ezt bizonyítja sok egyéb mellett, hogy immár több mint húsz esztendeje olyan pápánk van, akinek tevékenysége misztikus erőt, példát jelent, ami előtt a világ meghódol. Hívők és nem hívők is. Ez világosan mutatja az egyház erejét.

Ami a másik mondstást illeti, nem tudjuk, mikor jön el a világvége. Az, hogy akkor az Emberfia talál-e még hívő embert, kérdés formájában szerepel. S erre a felelet: ez tőlünk függ, az egyháztól, annak működtetésétől, a klérustól és a hívőktől is. Nem győzőm hangsúlyozni: az egyház mi vagyunk. Minden katolikus hívőnek ugyanolyan szent kötelessége az egyházért, annak jövőjéért dolgozni, erősíteni az erkölcsi, vallási értékeket, mint a papoknak. S tudnunk kell, hogy ebben az erőfeszítésben nem vagyunk egyedül, mert velünk van Jézus, a világ végezetéig, amint azt megígérte. Ez pedig rendkívüli erőt adhat mindnyájunknak.

*

Az Albertfalván élő Kada Lajos érsek az első és eddig egyetlen apostoli nuncius rangot elért tagja a magyar katolikus egyháznak. Az Erzsébetvárosból elindult fiatal, esztergomi egyházmegyei papot Mindszenty József bíboros, hercegprímás 1946-ban küldte ki Rómába, hogy a Gregoriana Egyetemen folytassa teológiai tanulmányait. 1948-ban szentelték pappá, 1955-től a Pápai Akadémia hallgatója lett. Tanulmányai befejezése után először az államtitkárságon dolgozott, majd különböző országok nunciatúráin: Pakisztánban, Dániában, Németországban, Argentínában, Costa Ricában, El Salvadorban, Spanyolországban. Tavaly év végén, 75. évének betöltésekor a hagyományoknak megfelelően benyújtotta lemondását, amit a pápa elfogadott.

– Az „Újbuda” című regionális lap április 19-i számából. A beszélgető, illetve kérdező Bodnár Daniel volt.

CSERHÁTI FERENC: München

INTEGRÁCIÓ VAGY – ASSZIMILÁCIÓ – VAGY ...?

Mit kezdünk a nyugat-európai magyarokkal?

Már szó esett a nyugati magyarok integrálódásáról új környezetükben. Bár az integráció még nem asszimiláció, a beilleszkedés még nem feltétlenül jelent beolvadást. Míg az előbbi magyar részről is kíváncsok lehet, az utóbbi inkább a befogadó országok törekvése: legtöbb-ször integrációt szorgalmaznak, de asszimilációt akarnak. Az emigráció előbb-utóbb mégis felőrli önmagát, felőrlik, beolvad. Legtöbbször még a hősies odaadással küzdő Anonymusoknak, főleg az idegenbe szakadt magyar papoknak, újságíróknak és újságszerkesztőknek, a magyar szervezetek és egyesületek vezetőinek és tevékeny szervezőinek hősies és önfeláldozó küzdelmei, kísérletezései sem tudták megőrizni nyugatra került honfitársaink anyanyelvét, töretlen nemzeti öntudatát és ragaszkodását a szétarabolt és leigázott hazá iránt. A hazai állami és egyházi vezetésnek máig sem sikerült olyan hatékony intézkedéseket foganatosítani, amelyek feltartóztatnák sokak asszimilálódását a nyugati országok társadalmában vagy elősegítenék megmaradásukat a nemzet számára. (Az évszázadokkal korábban kivándorolt németeket, illetve leszármazottaikat a német állam ma is népi németeknek tekinti és állampolgárságot adja érvényesít, ha visszatérnek hazájukba!) A mostoha körülmények között nyugati honfitársaink igyekeztek is ott és úgy integrálódni, ahol és ahogyan csak lehetett. Senki sem mondhat félteltet felettük, ha földönfutó számkivettségükben új egzisztenciájuk megteremtése érdekében minél hamarabb igyekeztek beilleszkedni új hazájuk társadalmába.

A legtöbben ma sem tudunk mit kezdeni a nyugati magyarokkal. Nincs velük kapcsolatos nemzeti stratégiánk. Júliusi barát valamikor távoli rokonai megkeresésére indult. Ki gondol ma az idegenbe szakadt nyugati magyarok hazaszerelvényeire vagy valamiféle kedvezményes hazatérésre lehetőségére? Hazánk lakossága az elmúlt évtizedekben évente mintegy 40.000 lélekkel csökkent!

Hol vannak ma már a Károlyiak, akik a 18. században svábokkal telepítették be földjeiket, házakat építettek számukra, birtokokat és szőlőhegyeket ajándékoztak nekik, csak hogy jöjjenek és megműveljék azokat, hozzák vallási kultúrájukat, hasznos és idegen szerszámaikat, kézügyességeiket, ismereteiket és tapasztalataikat, egészen Szent István királyunk Intelmeinek szellemében: „A vendégek és jövevények akkora hasznót hajtának, hogy méltán állhatnak a királyi méltóság hatodik helyén. (...) Mert miként különböző tájakról és tartományokból jönnek a vendégek, úgy különböző nyelvvel és szokást, különböző példát és fegyvert hoznak magukkal, s mindez az országot díszíti, az udvar fényét emeli, s a külföldieket a pöffeszkedéstől elretenti. Mert az egynyelvű és egyszokású ország gyenge és esendő” (Kurz Ágnes fordítása.) Ilyen értelemben a nyugati magyar duplán is lehet idegen, „vendég és jövevény”. Idegen mint jövevény az új hazában, idegen mint vendég az óhazában. Itt is nehezen értik őket, hiszen ők Nyugaton mindig egy szabad ország szabad fiaai voltak, a kibontakozásnak szabad lehetőségeivel, míg hazai honfitársaikról ez alig mondható: szabadok nem voltak, diktatórikus rendszerben nevelkedtek, a szabad kibontakozás korlátolt lehetőségei középtette. Mindez meghatározta egymástól eltérő múltjukat, egyéni fejlődésük különbözőségét,

rányomja bélyegét sajátos gondolkodásukra és egész egyéniségükre. Hogyan is értenék egymást? Mégis testvérek vagyunk, egy nép, a nyugati magyarok veieink és hazánk gyermekei, akik hazatérve talán újabb nemzetközi, kulturális, szociális és gazdasági kapcsolatokkal, új tapasztalatokkal gazdagíthatnák demokratikus és személyes felelősségről alkotott eszméinket, szabadság és tolerancia fogalmainkat, európai normáknak megfelelő és szupranacionális gondolkodásunkat, személyes rizikó vállalásunkat és globális nemzeti értékeinket, és ki tudja, egyik másik talán még „különb-különb példát és fegyvert”, hasznos eszközöket meg tőkét is hozhatna magával.

Madridi levél

Még egy szentév

Sokak számára meglepetés lehet, hogy ennek az évnek a nagy részében a 2000-es jubileumon kívül egy másik szentévet is ünnepelek. S mivel éppen Spanyolországban történik, a madridi levelek írója hivatottnak érzi magát, hogy tájékoztasson róla.

Santo Toribio de Liébana Lignum Crucis-kegyhely szentévérol van szó, melyet a – compostelai-hoz hasonlóan – akkor ülnék meg, amikor a szent ünnepe vasárnapra esik. Szent Toribiusról április 16-án emlékeznek meg, az idén azonban ez virágvasárnap volt; így a szentév kezdete húsvét utánra tolódott s az 2000 április 30-tól 2001 április 29-ig tart. Akkor nyílt meg, illetve zárul a bűnbocsánat kicsi, román stílusú kapuja.

A most ferences kolostor festői, magas hegyek által vezetett vidéken emelkedik; több hősipák csúcs meg is haladja a 2400 métert. A kolostortemplom egy tágas kápolnában tisztelik görög boltozatos és barokk kupola alatt a méretei szerint legnagyobb szent kereszt ereklét. Ezt Toribiusról aostorgi püspök hozta magával a Szentföldről valamikor a V. században s az ő földi maradványaival együtt vitték Liébana-ba a VIII. században az arabok terjeszkedése elől, s ott tisztelt mind a mai napig későbbi, díszes ereklyetartóban. Ami az ereklé hitelességét illeti, a végzett vizsgálatok szerint Palesztinában honos ciprusfajta és kora elérheti a 2000 évet. (Hadd jegyezzük meg, hogy egy hagyomány szerint Jézus keresztje különböző fajtákból készült, nem kellene tehát csodálkoznunk, ha más kereszt-reklé más fából volna. Másrészt a hitelesség kérdése kapcsán az szokták állítani, hogy a tisztelt kereszt-ereklyéből akár több keresztet is össze lehetne állítani. Ha e levélről emlékezete nem csál, fiatal korában olvasta Bangha Béla egyik művében: az ereklék olyan kicsinyek szoktak lenni, hogy közelről sem tesszük ki egy keresztfa anyagát.)

A Liébana-i bűnbocsánatot II. Gyula pápa 1512-ben engedélyezte, de akkor csak egy hétre; VI. Pál terjesztette ki 1961-ben egy teljes esztendőre. A compostela-i szentévvél természetesen nem tudja felvenni a versenyt, hírhéz azonban az is hozzájárult, hogy arra vezet a Szent Jakab-zarándokút egyik ága, s hogy ott a középkorban zárandokkórház is létezett. Nem utolsó sorban azok veték igénybe, akik hajón érkeztek Észak-Európából és a brit szigetekről egy közeli kikötőbe s onnan folytatták útjukat Szent Jakab sírja felé.

E sorok olvasói közül talán senkit nem visz majd az útja Liébana felé, de így sem érdekeltenek ennek a szentévnek és a kereszt-ereklyének a létezése. Ha pedig mégis arra vinne, ne feledkezzék meg a csodálatos, prerománikus miniatúrákról, melyek ott reprodukciókban láthatók. A régi monostor egyik szerzetese, Beatusz a Jelenések Könyvéhez a VIII. század végén írt magyarázatait ékesítik s a IX.-X. században készülték. Egyszerűségükben és színpompájukban feledhetetlen szépek.

Rónai Zoltán.

SZILÁRDFY ZOLTÁN: Budapest

A KETTŐS KERESZT

Kultusz és szimbólum Kelet és Nyugat között I.

Hitelt érdemlő adat van arról, hogy Szent István király hadi szövetségeseitől, II. Baszileosz bizánci császártól kapott a Konstantinápolyban tisztelettel őrzött, még Szent Ilona által adományozott, hiteles szent kereszt ereklyéből egy részecskét, amely az Árpád-ház kereszt-kultuszának alapját jelentette. Az első királyi pár reprezentatív ajándékán, a fehérvári Boldogasszony-bazilika egyko-

Az aranybulla pecsétjének hátoldala
Magyar Nemzeti Múzeum

ri kazuláján, a későbbi koronázó paláston ez a felirat olvasható: „SPES CERTA SALVTIS SIGNVM CRVCIS – Kereszt jele, ó üdvösség biztos reménye”.

A II. Géza halicsi hadjáratait megörökítő orosz krónikás említést tesz a Szent István féle „nagyerejű” keresztrelíkiáról, melyet a királyi palládiumként vitt magával a harcba, hogy az a fa, melyen legyőzte a halált, szakrális erejével győzelmet hozzon a csatában is. A szent kereszt kultusza különösen Árpád-házi Szent Margit devóciójában figyelhető meg, aki a szigeti klostromban szintén őrzött partikulát a keresztből, mint legendájában olvassuk: „Az eleven szent keresztjűt mindenkoron ő nála vagy ő mellette tartja vala, úgyhogy nemcsak vigyázván, de még alván is tisztelné a szent keresztjűt” (Szent Margit élete). Margit fivére, V. István uralkodói pecsétjén, a kettős keresztben megjelenik a töviskoszorú is ezzel a körirattal: „CORONA-ET-CRVX-SIT-VIRTUS-SIGILLI – Korona és kereszt legyen a pecsét ereje”. Ebből a phragistikai (pecsétani) emlékből nyilvánvaló, hogy a kettős kereszt egy bizonyos ereklyére utal, melyet részéről tisztelet övezett, s ami dédapjának, III. Bélának királysága idején lett heraldikai motívuma az ország címerének. Sajnos, a Szent Istváni ereklye további sorsáról nincsenek adataink, de feltételezhető, hogy talán még egy, a 11. században készült kettős kereszt formájú ereklyetartó foglalta magába egykor a fölbecsülhetetlen kultikus értéket (Salzburgs alte Schatzkammer 1967). Száz évvel későbbi az esztergomi Főszékesegyház Kincstárában őrzött sztaurotéka (Kereszt ereklyetartó), remekművű bizánci ötvösmunka – mely lehetséges, hogy szintén császári ajándékként került a magyar királyi udvarba – ugyancsak kettős kereszt formát keretez (Ornamenta ecclesiae 1985).

A Szentföldet megjárt II. Endre „Jeruzsálemi király” leányának, Szent Erzsébetnek korai ábrázolása maradt fenn a *königsfelderne kolostortemplom* színes üvegablakán, ahol a magyar királylány kezében nagyméretű kettős

keresztet tart. Itt a gótika művésze a nemzeti hovatartozás mellett az akkor még meglévő királyi ereklyekincset idézi.

Számos bizánci eredetű ereklyetartó bizonyossága szerint az ajándékként szétküldött keresztzilánkokat kettős kereszt alakú foglalatba helyezték. Ennek a megoldásnak az a kultusztörténeti gyökere, hogy a jeruzsálemi Szent Sírtemplomban már a 4. században a keresztrelíkiával együtt az un. titulust, az előgiumot vagy felirattáblát is tiszteletké a nagypénteki liturgiában, amint erről Itineráriumban Aetheria galliai zarándoknő tudósít. Tehát a kettős kereszt felső vízszintes szára magát a titulust jelenti, melynek szövegét Pontius Pilatus helytartó íratta heber, görög és latin nyelven a keresztre feszítés indokával: „A názáreti Jézus a zsidók királya.” A feszületeken a mai napig a latin változat rövidítéseként négy betű emlékeztet rá, amely az I.N.R.I. A felirattáblának az a része maradt meg, amely még a keresztfa ereklyéjével együtt kerülhetett Rómába, ahol Szent Ilona palotája helyén a passió relíkiái számára felépítette a Basilica Sessorianát, a Jeruzsálemi Szent Kereszt-templomot. Az épület restaurálása során 1492-ben az egyik boltív alatt a falba rejtve találtak rá a kereszt felirattáblának töredékére, melyet márvány fedőlap takart: TITVLVS CRVCIS JELZÉSSEL. A kinszenvedés ereklyéi között ma is a római zarándokok tisztelete veszi körül e nagy becsben tartott relíkiát, ezért a keresztény ókorban a jeruzsálemi zarándokok által kibontakozott, majd Konstantinápolyban ápolt titulus-kultusz a késő középkortól kezdve még a 18-19. században is Rómából sugárzott az egyházra.

Sajátos jelentőséggel bírt, amikor uralkodó kapott titulusra utaló kettős kereszt relíkiáriumban szent kereszt ereklyét – így a hazai esetben is, – mivel a középkorban még általános mágius világszemlélet értelmében a Názáreti Jézus, a keresztben uralkodó király fel-

Nagy Lajos király kettős keresztje, amely be Krisztus keresztjének egy darabkáját is belefoglalták. Budai ötvösműhelyben készült. A talapzatán az emailozott lengyel címer látható. Magyar Nemzeti Múzeum

rattáblájának erejével oltalmazza a keresztény uralkodót és országát. Már a kódex irodalom imaszövegeiben gyakran előfordul a keresztfelirat szövege mint bajelhárító, apotropaiikus motívum az analógiás mágia képzetének hangsúlyával.

Az Árpád-ház szentkereszt-kultuszát a következő uralkodó dinasztia, az Anjou-

ház is megörökölte, melynek jeles bizonyítéka Nagy Lajos király *crux geminája*, a drágakövekkel ékes, fél métert jóval meghaladó monumentális ötvösmű, amely felirata szerint: „VERA

PARTICVLI SANCTA CRVCIS = A Szent Kereszt valódi részecskéje”. Jelentőségteljes, hogy a magyar koronázási jelvények közül az országalmát – a más európai királyi glóbusoknál ismeretlen – kettős kereszt ékesíti. Az országalma oldalán a lilimosz zománcímere a 14. század első felére datálja készítésének idejét, de minden bizonnyal a korábbi kettős kereszt díszítette, amint ez *Imre király nagy pecsétjén* jobbában tartva jól kivehető. Ezen adatokból is úgy látszik, hogy a kettős kereszt nem csupán díszítő elem, hanem ereklyére utaló jelkép, melynek mély mondanivalóját a felirattáblán az I.N.R.I. előgium tisztelete határozza meg.

A török hódoltság, valamint a reformáció szellemi hatása megszakította az ereklyekultusz középkori folyamatoságát, s mintha a köztudatból egy ideig kivesztek volna a hitélet ezen devocionális motívációi. Így, amikor a 16. században Werbőczy István összefoglalta a magyarországi szokásjogot Hármaskönyvében, Szent István királynak a Hartvik-féle legendában olvasható é-

Anjou Károly a kettős keresztrelé Szent János lovagok egykori pöstyéni templomának szentségfülkéjén.

Magyar Nemzeti Múzeum

letrajzát felhasználva úgy vélekedett, hogy a kettős keresztet az első király a pápától kapta, mint küldetési szimbólumot az egyház megszervezésére, s el is nevezi apostoli keresztnek. Immár fél évezred óta ez a felfogás uralja a társadalom emlékezetét, mintha a címer keresztje erre utalna.

A legújabb kutatások szerint a római pápa, amikor hithirdetési megbízatását kereszt adományozással fejezte ki, az mindig *crux latina*, azaz egyszerű kereszt átadásával történt. E probléma hiteles értelmezése éppen a szlovákok címere miatt újra aktuális, ugyanis a múlt században az ébredő szlovák nemzeti öntudat korai képviselői azt az elméletet dolgozták ki, hogy a kettős kereszt volta-keppen a 9. század két nagy apostolának, Szent Cirillnek és Metódnak a jelvénye lett volna, s az ő nagy-morvaországi tevékenységük nyomaként került a magyar királyok címerébe. Amint a szak-tekintély, Bertényi Iván írja, ezt az elméletet semmi sem bizonyítja, s már a II. világháborút megelőzően cseh és magyar heraldikusok egyaránt megcáfolták. Mégis a szlovákok körében a téves elmélet annyira tartja magát, hogy a független Szlovákiának ismét a magyar címerből kisajátított kettős kereszt az államszimbóluma.

(Folytatás a szeptemberi számban.)

Kosztolányi Dezső:

ÜNNEPEK ÜNNEPE

Egy régi úrnapi körmenet Bécsben*

Bécsen, a boldog és fényes császárváros, aranyhullámokkal hömpölyög végig a katolicizmus ünnepe, az ünnepek ünnepe. Múltbéli helyet alig tudunk neki. Ez a város mintha mindig ünnepelne. Téli, amikor a házak fehér prémet kapnak, s a zúzmarás ágak közt vakítóan süt át a Ring ívülpompája, van benne valami szűzies. A kertjeinek zöld békéje, lógó szobalámpáinak rózsaszín ernyője, a szolidaritás, a csendesség, az egysüllyesztett és biztos élete, fejedelmi pompája és nyugalma egészen idillivé teszik, s ez rokon velünk, rokon a katolicizmussal. A katolicizmus az a lélek és a jószág idilljét akarja. Ebben a harmonikus környezetben bont zászlót a hit. A monarchia összpontosítja lelki katonát, sereg-zenéjét tart felettük, és hangsúlyozza, hogy határai között a szellem katolikus, és ha vannak is olyanok, akik más hitet vallanak, az atmoszféra, mely mindent átölel, a talaj, amelyből láthatatlan energiát merítünk, a forrás, amely felvillanyozza erkölcsi életünket, a katolicizmus.

Ha valaki most végighalad a bécsi utcákon, azt hiheti, hogy ott egy titokzatos színjáték folyik. Színjáték ez? Igen, egy isteni színjáték, az isteni dráma egy fejezete. A középkorban a spanyol szerzetesek játékokat írtak, amelyekben az Oláh-szentség volt a főszereplő – a dráma mozgatója, értelme és mélye – s ehhez a drámához az egész világ csak staffázs, és mindenki – a királyok is csak mellékszereplők. Ilyen dráma, ilyen autosacramentalis folyik most az osztrák fővárosban. Hogy a szent ostyá köré csoportosul mindenki, annak mély értelme van. Az eucharistia mindenkor a katolicizmus mivoltát emelte ki. Ami a protestantizmusnak csak emlék és szimbólum, nekünk élet, a legigazibb valóság, hatóerő. Velünk van, közöttünk van, bennünk van az Isten, a teste a testünkkel válik s a vére a vérünkkel. Ennek öröme fűjűk meg az ünnepi harsanókat. A zenészek neki hangolják a hegedűket, a festők neki keresik a színt a palettán, a teológusok az ő dicséretét mondják gyémántszavaikkal és aranyajkaikkal. Ő a láthatatlan főszereplő, aki mindenütt jelen van. A titokzatos dráma, amely naponta, a nap minden órájában megtörténik az oláh fehér terítőjén, hogy földi köntösbe öltözzék a láthatatlan, most csak ünnepi akcentust nyer, csak jobban érezzük, hogy mi is részesek, boldog mellékszereplői vagyunk ennek a drámának. Hogy ez a dráma egyáltalán a jóra, a nagyra, az égbe törő lelkünk drámája is.

A színes processzió pedig mind csak az ő ruhájának az uszálya. Nincsenek ott mások, csak lovagok, az Oláh-szentség lovagai, akik mind a modern időkől megújuló katolicizmus hívei – lelki életre és testi halálra, mint Gral lovagjai – harangoznak, tömjéneznek, tündökölnék, ágyúznak a testté vált eszme misztériumának. Csak szolgák vannak ott. Mert ezen az ünnepen az is kifejeződik, hogy a király is csak szolga, aláztos, kicsi cselédje az isteni titoknak. Ez az értelme ennek a fényes panorámának. Fény és illat, pompa és ceremónia, minden az ő cselédje. Mindnyájan az ő cselédjei vagyunk. A nők csak azért aggatják fel tüzes függőjüket, gránitszíni ékköveiket, villámok briliánsait, hogy ancillának ajánlkozzanak a templomában, s a főpapok violaszíni talárja, a bíborosok komoly eleganciája, a hercegek diszkardja, a királyok palástja, jogara és koronája is csak arra való, hogy a harangzene zivatarában, a tömjén fullasztó-édes felhőjében, a porba repülőjén azelőtt, akiknek ez a hódolat csak szegénység és fakóság. A diadalmas katolicizmus lovagi tüntetése ez a szent ostyá mellett. Egykor a katakombák forradalmi katolikusai vasperemű üvegokban félken a mellükön rejtették a szent ostyát, hogy a börtönben, a vesztőhelyen ennek az ostyának életével várják a halált. A szívük fölé, a ruhájuk alá dugták. Ma felmutatjuk. Ez égbe nyújtjuk fel, a fénybe, a szabad levegőbe, hatalmasan. Olyan hatalmasan és ünnepélyesen, mint ahogy az égből kék monstranciája mutatja fel a napot.

*

Kosztolányi Dezső írása először az „Elet” című hetilap 1912. szeptember 15-i számában jelent meg.

GYERMEKEKNEK

Bizonyára sok templomot látál életemben abban a helységben, ahol laksz, vagy ahol megfordultál? De nem csak kívülről, hanem belülről is ismerz egyeseket, hiszen valamelyikben nem olyan rég vagy talán pár éve, első ünnepélyes szentáldozásodhoz járultál. Ezekben a templomokban sokmindent felfedezhetsz, ha figyelmes vagy egy picit: padokat és székeket, színes ablakokat és képeket, kis és nagy szobrokat, oltárt és orgonát stb. Most nem sorolom tovább, mert remélem, hogy Te is tudnád folytatni helyetted.

Egy érdekességre hívom fel inkább a figyelmedet az imént említett templomi kellékek kapcsán. Templomlátogatásaim alkalmával feltűnt, hogy egy érdekes embert ábrázoló szobor vagy kép nem hiányozhat a legtöbb templomból. Magas termetű, erős bácsi kissé hajlott hátal áll bottal a kezében és a vállán egy gyermek ül. Ki lehet ez az ember ilyen furcsa megjelenésben? Annyi már világos volt az elején, hogy egy szentről lehet szó, aki Isten barátja és valami különleges módon sikerült neki megvalósítani Isten tervét. Különböző nem helyezték volna oda, közelebb menve a szoborhoz vagy képhez, a szent Kristóf nevet olvastam mindenütt. E felfedezés késztetett arra, hogy megismerjem közelebbről Kristóf életét, amit most neked le is írok röviden.

Hagyomány szerint a Krisztus utáni harmadik század közepén adta életét Krisztusért. Mielőtt keresztény lett volna, bejárta a világot és magas alkatúval a legnagyobb úrnak akart szolgálni. De bármilyen király udvarába tért be, mindenütt rá kellett jöjjön, hogy nem ott él a legnagyobb úr. Elégedetlenül vándorolt mindig tovább. Egyik alkalommal az ördög csatlakozott hozzá. Ő szolgálatba fogadta Kristófot. Amint tovább bandukoltak így kettesben, egy útszéli

kereszthez értek. Ott meg halálra rémülten az ördög hagyta képnél őt. Kiábrándulva minden gazdájából, leült egy folyó partján és elhatározta, hogy ott marad. Azzal töltötte további idejét, hogy az embereket hátára véve átvitte őket a tulsó partra. Egyszer kunyhója előtt egy kisgyerek kérte meg a szokott szívessegre. Örömmel kapta fel a kis terhet, de a folyó közepén mejd nem elmerült, annyira meglehezedett. És ekkor a gyerek elárulta kilétét mondván: „Én Krisztus vagyok, a világ legnagyobb ura.” Utána már csak neki szolgált minden készségével és hirdette örömmel, hogy Isten szívet min- ket.

Eddig a szent Kristóf élettörténetéről szóló legenda, s most alkalmazzuk magunkra a szentet ábrázoló templomi kép vagy szobor mondanivalóját: „A keresztény olyan, mint egy hatalmas óriás, nagy erős lába és karja van, éppen úgy, mint Kristófot festik. És ő is olyan terhet hord, amit az egész világ sem, egyetlen császár, király vagy fejedelem sem szeretne egyedül viselni. Ezért minden egyes keresztény neve Christophoros, azaz Krisztushordozó, minthogy elfogadja a hitet.” És tegyük hozzá még Luther Márton szavaihoz: a soron következő nyári szünet idején bárhová is vigyen utakat az üdülés során, Isten hív Téged is, hogy rendszeresen betérve az ő házába, közösségben valld meg hitedet és keresd azon alkalmakat, amikor jól tehetsz másoknak. A Kristófot ábrázoló kis plakett, vagy kép ma sok autóban is látható, hiszen ő az utazók védőszentje, kire július 24-én emlékeznek a templomokban. Kérdésem az, hogy a közbenjárásért, hogy szerencsésen megérkezhess ahová utazol és példájával bátorítsd a jóra.

Szeretettel

József atya

FIATALOKNAK

Az évközi 16. vasárnapon olvassuk Szent Márk evangéliumából:

„Az Apostolok visszatértek Jézushoz... (Jézus) így szólt hozzájuk: Gyertek velem külön valamilyen csendes helyre és pihenetek egy kicsit!” Mk 6,30-34

A nyári vakáció kellős közepén felolvasott evangéliumi rész mintha csak azt kérdezné tőlük: Jól telnek a nyári szünet napjai?

A sportot ismerő, szerető ember tudja még a játékban is, legyen az hivatásos-vagy amatőrmeccs, van szünet, félidő, térfélcseré... A szünet perceit teljes egészében felhasználva, a játékosok, az edzők és a gyűrők célja azonos, testileg, lelkileg, taktikailag felfrissülni. „Lélegzetvételnyi” ugyan csak a megszakítás, de a siker, a győzelem szempontjából döntő jelentőségű lehet.

Jézus felszólítja apostolait, gyereket, pihenjenek! Látja elcsigázott az arcukat, poros úti ruhájukat. Rájuk fért a pihenés, kikapcsolódás...

Pihenni, lazítani, végre időt szakítani egy kicsit „az édes semmittevése”, ki nem vágyakozik, sóvárog ezután?

De néha úgy tűnik, nehéz lemondani arról, hogy valami „fontos” csináljunk a megérdemelt pihenés alatt is... Mert csendben lenni, megnyugodni, igazán, „lekiismeretfurdalás” nélkül – azt meg kell tanulni... Mert még a lazítás közben is az cseng meg a fulánkban, amit éveken át szüleinktől, nevelőinktől hallottunk: Ne lazsálj! Tanulj, dolgozz, mert aki megáll, az lemarad! Bölcs jó tanácsok ezek, nem kétséges, de ugyanilyen fontos, életformáló, a jó eredmény, a „győzelem” szempontjából sorsdöntő lehet ez is: „Élj egészségesen! Pihenj, töltdj fel testileg-lelkileg!”

Valószínű él bennünk egy fély, mármár azt mondhatnánk tudatalati félelem: csak annyik vagyunk, csak annyit érünk, amennyit teljesítünk. Teljesítmény, rekord, mindenben a legjobbnak lenni, és ezért minden feláldozni, még káros is lehet.

Jézus pihenésre hívó szava ezt a félelmet akarja feloldani a tanítványokban - s bennünk is. Arra tanít, a pihenés, a csend ugyanolyan része életünknek, a „végső siker” érdekében, mint a szorgalmas munka...

Egy bölcs ember valamikor ezt így foglalta össze: Isten figyel rám s megáll, ha dolgozom, és szeret akkor is, ha nyugodva őt dicsérem. (szabadon Tagore)

Kellemes vakációt!

Pál atya

A Magyar Gimnázium tovább él

Hosszú aggodás után már teljesen biztos, hogy a kft. megalakulásával, amely az Európai Magyar Gimnázium új fenntartó testülete, ennek a különleges iskolának a léte és további fennmaradása szilárd alapokra helyeződött. Az iskola 1958-tól az 1989-es határyitástig magyar menekült családok gyermekeinek adott otthont. Az Európai Magyar Gimnázium azt a lehetőséget biztosítja a világ minden tájáról nálunk tanuló diákjainak, hogy ez az oktatási intézmény ne csak a tanulás idejére legyen összefogó erő, hanem a szabadidő eltöltésére is nyújtson lehetőséget.

Nemzetközi iskola Bajorországban; Diákjainkat a bajor tanterv szerint tanítjuk két nyelven: magyarul és németül. Tanulmányaik végeztével olyan érettségi vizsgát tehetnek, amely nemcsak a német egyetemre biztosítja felvételüket. A különböző országokból és iskolarendszerekből érkező diákok anyanyelvi magyar valamint anyanyelvi német tanárok és nevelők munkájának köszönhetően megfelelnek a bajor tanterv követelményeinek. A német és a magyar nyelv tanítása e két tantárgyra korlátozódik. A diákok más tantárgyakat is kétnyelven tanulnak. A kétnyelvűség idővel természetes lesz a diákok számára, amihez természetesen az internátusi együttélés is hozzájárul. Ez a nyelvtanulás gyakorlati része. A megfelelő évfolyamokon bajor tanterv szerint angol, franciát és latint tanítunk. Magasabb angol nyelvi ismerettel rendelkező diákjaink külön tanfolyamon vesznek részt, amin felkészülnek a Cambridge-nyelvvizsgára. Így tehát az érettségi bizonyítvány mellett angol nyelvből kiegészítő képesítést is szereznek.

Az internátus mint lehetőség; A felzárkóztató tanfolyamok, a tanítás vagy egyszerűen a délutáni szabadidő után a tanulók stúdióba mennek, ahol pedagógusok felügyelete mellett elkészítik a házi feladataikat. Több olyan tanuló, aki szokványos iskolatípában nem állta meg a helyét, az iskola és az internátus együttműködésének köszönhetően sikeresen jutott előre. A tanítási órán kívüli interkulturális tanulás lehetősége által, a festői környezetben fekvő kastli Európai-Magyar Gimnáziumban európai találkozási helye fejlődött.

Legfőbb cél az érettségi; Mint minden más bajor gimnáziumban, a mi diákjaink is fő- és alapkursusokat látogatnak. A tanulók ebben a tanévben is állami bizottság előtt érettségiztek németből, magyarból, angolból, franciából, biológiából és katolikus hittanból magasabb szinten, valamint hat alaptantárgyból és 13 lehetősége közül. Éveken át sikerült olyan eredményeket elérni, amelyek a bajor magániskolák érettségi átlagának megfelelnek vagy azokat felülmúlják. Mivel az állami gimnáziumoktól eltérően az évi teljesítmények nem számítanak bele az érettségi átlagba, az érettségi vizsga napjára a tanárok és diákok alaposan készülnek. Gyakran a szakmai mellett a lelki felkészítés hozzájárul a magasabb pontszám eléréséhez, amely az egyetemi felvételihez feltétlenül szükséges.

Az Európai-Magyar Gimnázium gyakorló iskola; Magyarországi tanárjelöltek már néhány éve nálunk végzik pedagógiai gyakorlatukat. Az Európai-Magyar Gimnázium eképpen járul hozzá a magyar tanárképzéshez. A pro-

jektet a Robert Bosch Alapítvány támogatja. A tanárjelöltek megismernek új tanítási módszereket, próbatanítást végeznek és gazdagítják bentlakásos iskolánkat. A fiatal pedagógusok nagy lendületével támogatják a diákokat az internátusban, segítenek a kezdetei nehézségeiben, ellenőrzik a házi feladatokat. Éppen fiataláguk miatt élvezhetik a diákok bizalmát.

Iskolánk különös érdeme, hogy az ifjak jövőendő európai emberré nevelésével hozzájárul Európa országainak egyesítéséhez.

Keller Mirkó, igazgató

A fatimai gyerekek rövid életrajza

Lucia de Jesus 1907-ben született, 1921-ben belépett a Dorottya Nővérek rendjébe. 1948-ban belépett a coimbrai karmelita kolostorba. 1949-ben tette le ünnepélyes fogadalmait. Több alkalommal ellátogatott Fatimába, legutóbb 1982-ben, 1991-ben és most is, II. János Pál pápa fatimai tartózkodása során.

Francisco Marto 1908-ben született és 1919-ben halt meg a szülői házban. Rendkívül érzékeny és elmékedő gyermek volt, lelkeségét az Úr Jézus vigasztalására szentelte.

Jácinta Marto 1910-ben született, 1920-ban kórházban halt meg hosszú és fájdalmas betegség után, szenvedéseit a bűnösök megtéréséért, a világ békéjéért és a pápáért ajánlotta fel.

A Szűzanya 1917. május 13-án jelent meg a három gyermeknek először: Lucia 10 éves, unokatestvérei, Francisco és Jácinta 9 és 7 éves volt ekkor. Kis nyájukat legeltették Cova da Ira, a mai Fatima környékén. Délben szokásuk szerint elimádkozták a rózsafüzért, majd pedig játékba kezdtek: kődarabokból házat építettek azon a helyen, ahol ma a bazilika áll. Egyszer csak nagy fényességet láttak és egy örökzöld tölgyfa

A három látnok

fölött megpillantottak egy „napnál is fényesebben tündöklő Hölgyet”, aki fehér rózsafüzért tartott kezében. A Hölgy azt mondta a gyermekeknek, hogy imádkozzanak sokat és öt hónapon keresztül térjenek vissza mindig ugyanazon a napon, 13-án és ugyanabban az órában. Az utolsó jelenés 1917. október 13-án már 70 ezer ember jelenlétében került sor.

A 11 és 10 éves korában elhunyt Francisco és Jácinta boldoggá avatási eljárása 1952-ben kezdődött meg. II. János Pál pápa 1989. május 13-án tiszteletreméltónak nyilvánította őket. 2000. május 13-án pedig Fatimában boldoggá avatta a két pásztorgyermeket. VR/MK

Köszönjük, ha megújítja az Életünk előfizetését!

Nyár

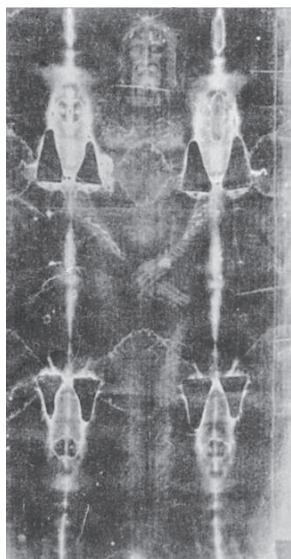
Nyár.	Kert.	Csönd.	Dél.
Ég.	Föld.	Fák.	Szél.
Méh	döng.	Gyík	vár.
Pók	ring.	Légy	száll.
Jó	itt.	Nincs	más,
csak	a	kis	ház.
Kint	csönd	és	fény.
Bent	te	meg	én.

Szabó Lőrinc (1900-1957)

VÍZ LÁSZLÓ: Budapest

A MEGVÁLTÁS DOKUMENTUMA

A húsvéti ünnepkörben különösen is, de tulajdonképpen az egész esztendőben a megváltásunkért szenvedő, majd a feltámadásban megdicsőülő Jézus áll a keresztény hívek imáinak, elmélkedéseinek és ájtatosságainak középpontjában: minden péntek a Golgotára, minden vasárnap a feltámadás után immár üres sírra emlékeztet bennünket. Mi sem természetesebb. Jézus szenvedése adja meg bűneink árát az Atyának, ez a szenvedés nyitja meg számunkra az üdvösség kapuját és teszi Jézus egész tanítását

A frontális oldal fénykép-negatívja

evangéliummá, „jó hírré.” A Megváltó szenvedése és feltámadása a világtörténelem legfontosabb, központi eseménye.

Szívet melegítő gondolat – és egyben minden idők legdöbbentesebb szenzációja –, hogy a „hitre képes” keresztények ennek az eseménysorozatnak minden bizonnyal hiteles dokumentumával rendelkeznek. Ez a relikvia a Keresztelő Szent Jánosról elnevezett torinói székes-egyházban őrzött halotti lepel.

A lenvászon kendő

A Kr. u. 1.századig visszanyúló hagyomány és a legmodernebb eszközökkel folytatott kutatások alapján ez az a lenvászon kendő, amelybe Urunk halott, nagypéntek délutánján a keresztről leemelt testét betakarták és eltemették. A temetési kendő egy 436 cm hosszú és 110 cm széles, sárgásra öregedett, egykor fehér szőtt anyag, amelyen – sötét szalma színű, elmosódott foltok formájában – egy keresztre feszítéssel kivégzett mezítelen férfi holttestének elülső oldali (frontális) és hátoldali (dorzális) lenyomatyszerű képmása látható. A Képmásban mindenki azonnal a halott Jézust ismeri fel, bizonyosság annak, hogy a századok folyamán milyen ellenállhatatlan hatást gyakorolt ez az „ősminta” az egész nyugati és keleti ikonográfiára, amelyen mindannyian nevelődünk. A hullamerevség tipikus jegyeit mutató test megdöbbenő részletességgel magán viseli az evangéliumokból jól ismert szenvedéstörténet valamennyi véres nyomát. Tudós antropológusok még azt is megállapították, hogy a „lepel emberének” arcborodása semita jellegű, kora 30-35 év, testmagassága 175-180 cm, súlya 75-80 kg volt.

Írásos emlékek alapján – ha hézagosan is –, de rekonstruálni lehet a relikvia

történelmi útját: Jeruzsálem – a kisázsiai Edessza – Konstantinápoly – a franciasorsági Sirey, majd Chambéry – végül Torinó, ahol 1578-tól őrzik.

Az írásos emlékeken kívül az úgynevezett „pollen-analízis” is bizonyítja, hogy a lepel valóban megjárta ezt az utat: a rostok közül vett pormintákban kimutatták az egymástól távol lévő földrajzi helyeken tenyésző számos növény virágporát.

Megtalálták a képmás szemein a halott temetése alkalmából a szemére helyezett pénzdarabok köriratának azonosítására alkalmas négy betűjét (UCAI) és domborzatának egyéb töredékeit. Megállapították, hogy a temetésnél használt pénz a Kr.u. 29-től 32-ig terjedő időszakban vert lepton nevű készpénz volt.

John Jackson amerikai fizikus képanalizátor segítségével ellátott számítógépre táplálta a soronként kicsiny kockákra bontott kép sötétségének (illetve világosságának) fokozatait a neki adott matematikai értékek alapján, aminek az lett az eredménye, hogy a monitoron a „lepel emberének” három dimenziós képe jelent meg! Fényes bizonyítékaul annak, hogy a képmás egy három dimenziós test – nem tudni milyen módon ható – jelenlétében és közreműködésével jött létre. Megcáfolva ezzel a képmás keletkezésére vonatkozóan megfogalmazott „festés-elméletet”, valamint a halott testén jelenlévő anyagok (urea, ammóniák, áloó- és olivaoaj) hatását feltételező „vaporográfia-elméletet” is.

A képmás keletkezése

A leplen látható képmás keletkezésének a mai napig nincs elfogadható magyarázata. Sem a szindonológia kutatói, sem független fizikusok vagy biológusok nem ismernek a tudomány mai állása szerint olyan természetes folyamatot vagy mesterséges eljárást, amellyel a képmás tulajdonságaival bíró „folt együttest” lehetne egy lenvászon anyagon létrehozni. Ez tehát az igazi talány: hogyan keletkezett a „lepel emberének” képmása?

Az elszíneződött lenrostokról megállapították, hogy sugárzó hő okozta égésnyomoknak látszanak. Az égésnyomok mélységéből, továbbá a test és a lenvászon feltételezett távolságából következtetni lehet az elszíneződést okozó energia nagyságára, amelynek a háromdimenziós testből kellett kiindulnia. Szabad-e, lehet-e feltételezni, hogy a „lepel emberének” teste sugározta ki ezt az energiát? Mikor? Miért? Hogyan? Miféle eseménnyel összefüggésben?

A „lepel embere”

A másik talány: ki a „lepel embere”? A relikvia hitelességét vallók szerint Jézus, a képmás pedig a természet rendjét meghaladó dicsőséges feltámadásának, illetve az ezzel járó hő- és fényjelenségek nyomai. Egészen pontosan a halott állapot utolsó másodperc-töredékének emléke, amikor a holttest még a hullamerevség görcsében fekszik, de átjárja már és sugárzik belőle a feltámadást létrehozó isteni erő, mely Jézus emberi testét az evangéliumokból leírt „a megdicsőült” testté alakította át.

A torinói halotti lepel hitelessége mellett szól az a tény is, hogy Jézus egész szenvedéstörténete jelen van – sokszor még az ikonográfiában másfélezer év

Rekviem a Tiszáért,
avagy a bűn manifesztációja

Az alább következő elgondolkodtató eszmefuttatást a Kolozsvárott megjelenő Katolikus hetilap, a Vasárnap, április 23-án megjelent számából idézzük. Írója dr. Újházi András, a pilisicsabai Ward Maria általános iskola és gimnázium igazgatója.

Heteken át figyeltük a Tiszáról érkező híreket. Szívszorogató képek: döglött vagy vergődő halak, elcsukló hangú halászkok, cinikus bányatulajdonosok. Pár hét elteltével szentmise a Tisza partján az újjáteremtésért. Senki sem tudja mi lesz ezután. Mennyi időbe telik, mennyibe kerül. Az ország lassan ocsúdik a sokkból. Talán az Unió is ráébred, itt nem elég az európaiság szósza, tenni kell. Én is minden osztályban elmagyarázom kémiaórán a mérgezés mementét, hatásait, és azt az eljárást, amelyben felhasználták a ciánt. A máskor kicsit fátyolos szemek ezúttal tágra nyitva csüngenek rajtam. Kérdések és ítéletek. Amolyan kamaszos végletekben. Ilyen kiélezett helyzetben jól működnek az erkölcsi reflexek.

Mégis hiányérzetem van. Beszélnek felelősökről, beszélnek a károk elhárításánál kihagyott lehetőségekről, újratelepítésről, környezetvédelemről, törvényekről, szabályokról, de egyről nem: a mindezek mélyén meghúzódó emberi

során következetesen ábrázolt részleteket is helyesbítve – a „lepel emberének” képmásán. Kezdve az Annás főpap szolgálójától kapott első brutális arcúcsapástól, a Pilátus által elrendelt megkorbácsoláson és a töviskoronázáson keresztül, a keresztút, a keresztfeszítés, a haláltusa és a lándzsaszúrás sebég. A

A lepel arcának fotó negatívja.

lepel képmásának látványa és az evangéliumi szenvedéstörténet kölcsönösen igazolják egymást.

Egyes esetekben a lepel „adatai” pontosabbak: a kéz átszőgezése nem a tenyéren, hanem a csuklón kereszttel történt; a töviskorona nem koszorú volt, hanem a tűskés ágak egész fejet beborító szővevénye.

(Folytatás a következő számban.)

Mikor látható a torinói „Halotti lepel”?

A Szentatya kívánságára ismét kiállítják a Szent leplet Torinóban augusztus 12. és október 22. között. Naponta reggel 7 órától este 10-ig lesz látható. Hárommillió zarándok érkezésére számítanak.

VR/MK

bűnről. Mert ami a Tiszával történt, nem egyszerűen ipari baleset. A túlhajtott ipar mélyén meghúzódó bűn manifesztációja, amelynek szenvedője a természet. Isten teremtett világa.

Nem véletlen, hogy a mérgező pont egy aranybányából szabadult el. Az arany a földi gazdagság jelképe. Kincs, amelyet itt a földön gyűjtenek. A mammon, akit lehet szolgálni. De szabad-e? Tehát az emberi kapzsóság jelképe. Mert kapzsik vagyunk, amikor konkrétan vagy képletesen aranyra vágyunk. Kapzsik vagyunk, amikor csak a kényelmünk, a szórakozásunk, a fogyasztás bűvöletének érdekében a világ javaiból többet használunk el, mint amennyire szükségünk van. Kapzsik vagyunk, amikor hatalmas készleteket halmozunk fel, mert nem bízunk a gondviselésben, közben mások éhen halnak. Kevélyek vagyunk, amikor azt hisszük, hogy technikai civilizációnkkal minden bajt megoldunk.

Valóban sok gondra találunk megoldást. E közben nem okozunk még nagyobb kárt?

- Ma már sokkal kisebb a csecsemő-halandóság születés után. És születés előtt, amikor nem kívánjuk a gyermeket?

- Ma már sokkal tovább élhetünk. Szeretettöthökhöz?

- Ma már sokkal több a szabad időnk. Tudunk vele mit kezdeni? Tele vannak aluljáróink, bevásárló központjaink céltalan, lötyögő fiatalokkal.

- Ma már nem kell legtöbbünknek komoly fizikai munkát végeznünk. Meg is nézhetjük fizikai állapotunkat!

- Ma már csak környezetkímélő termékeket vásárolunk. A környezet még is egyre szennyezettebb.

Mintha minden a visszajára fordulna. Mintha átok ülne az emberiségen! Igen, a bűn átka. „A föld átkozott lesz miattad. Fáradtsággal szerzed meg rajta táplálékodat étled minden napján. Tövis és botorjánt terem számodra. A mező füvét kell enned. Arcod verejékével eszed kenyeredet” (Ter 3,17-19). Hiába a sok technikai szenzáció, a fáradtság, a verejték megspórolása, a tövis és botorjánt ott lapul mindennek mélyén. Olykor munkanélküliség, gazdasági válság, tözsdekrach, máskor környezeti katasztrófa képében. Ha megnézzük, az emberiség a civilizációval nem lett a lelke mélyén boldogabb. Soha annyi boldogtalan ember nem élt a földön, mint most. Soha annyi viszály nem volt a földön, mint most. A kényelmünkben, szabad időnkben felszabaduló energiánkat nem a szeretetre fordítjuk.

Bármilyen nehéz beismerni, bármilyen kegyetlen a tény, a gazdaság, a fejlődés legnagyobb hajtóereje az ember kapzsikága. Így lesz a természet szépségét firtató tudomány termelőörvé, így lesz az emberek sorsát jobbítani akaró felfedezésekből őket még mélyebbre sodró technikai csoda. A mérgezés nem akkor következik be, amikor a gyenge gát átszakadt a cianós víz nyomása alatt. A mérgező már sokkal régebből halmozódik, és belső gátjaink is sokkal gyengébbek. Ez most botrányos volt, mint amikor rajtakapták a bűnös aszszonyt. Ideje lenne a világnak teljes mélységében szembenéznie ezekkel a tényekkel, mint tették ezt Jézus szavára azok farizeusok, akik a botrány után némán, lehajtott fejjel elkullogtak. ■

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött kéziratokon.

Anyanyelvünk megtartása idegenben

A Szent István Művelődési Ház Hősök napi pályázatának művei közül a 17 éves *Soltész Krisztina* díjnyertes írását közöljük. Kiegészítésül annyit, hogy írója *Torontóban (Kanada)* született és a *Helikon Gimnázium* tanulója. Bár még diák, de máris sokan tanulhatnak tőle. Anyanyelvünk szeretetét mindenképpen.

Miként tudjuk magyarságunkat és anyanyelvünket a legjobban megtartani.

Nemcsak az a hős, akinek emlékművet állítanak, hanem az is, aki Magyarországtól 7000 km távolságban is megtartja magyarságát, ápolja anyanyelvét és azt gyermekeinek is átadja. „Az idő szárnyon jár, soha semmit sem vár”. (Zrínyi Miklós)

Az elmúlt néhány év óta az Internet a legújabb eszköze azoknak, akik magyarságukat és anyanyelvüket kívánják megtartani.

Azok, akik magyar nyelvterületen születtek és éltek rövidebb, hosszabb ideig, némi előnyt élveznek azokkal szemben, akik nem mondhatják el ezt magukról. Ahogyan a technika fejlődik, úgy változik a magyar nyelv is, és ezt csak azok tudják, akik gyakran látogatnak Magyarországra és beszélnek az ott élőkkel. Akiknek nincs erre lehetőségük, azok olvashatnak friss, ott nyomtatott könyveket, újságokat.

Azok, akik kíváncsiak és jó az angol tudásuk, gyakran beolvadnak, ha nincs elég szeretet bennük magyarságuk iránt.

Akik nem elég jól beszélnek az angol nyelvet, azok közül többen őrzik meg magyarságukat, mert rá vannak kényyszerülve a magyar nyelv használatára.

Vannak olyanok, kiknek intelligenciája olyan magas, vagy magyarsága oly erős, hogy semmilyen körülmények között nem hajlandók feladni anyanyelvüket, annak szeretetét, és sokat tesznek azért, hogy az fejlődjék. Miként érhető ez el? Mi kell hozzá?

Összetartozás. Akikben a magyarság megtartására akarat van, tartsanak össze. Minél több időt kell együtt tölteni. Alkalmass erre a sport, kultúra, irodalmi körök, vetélkedők, egymás segítése a megélhetésben, magyarok szolgáltatásainak igénybe vétele.

Ahol elég nagy az összetartás, már vannak, vagy lehetnek magyar óvodák, magyar elemi iskolák, középiskolák, sőt egyetemi szintű előadások is, ahol lehet a következő generációt magyar nyelvre tanítani.

Nyelvhasználat. Ahol lehet használjuk szép magyar nyelvünket, a családon belül, és minden helyen, ahol ezzel nem zavarunk mást.

Ha hallunk szép magyar vonatkozású zenét, rádió vagy TV műsort, vegyük fel, hívjuk meg barátainkat, ismerőseinket, és élvezzük újra azt a kulturális eseményt.

Fizessünk elő minél több olyan újságra, ahol igényesebb szép magyar nyelven írnak. Kiolvassása után juttassuk el másoknak, kluboknak, öregotthonoknak, iskoláknak, stb.

Az Internet olyan, mint a zene: nem ismer határokat. Jó lehetőséget ad arra, hogy az egész világban élő magyarság egymással kapcsolatot tartson.

Ha csak kicsi is a magyarság lángja, lobogó fáklyává válhat.

„Nyelvében él a nemzet”. Szép magyar nyelvünket megtartani és ápolni Széchenyi idejében sem volt könnyű, ma sem az, de erős akaratral az említett új és régi lehetőségek kihasználásával lehetőség és szükséges. ■

(Kanadai Magyarság)

KÖLTŐK A NYÁRRÓL

Nyár

Aranyos lapály, gólyahír,
áramló könnyűségű rét,
ezüst derűvel ráz, a nyír
egy szellőcskét és leng az ég.

Jön a darázs, jön, megszagol,
dörmög s a vadrózsára száll.
A mérges rózsza meghajol -
vörös, de karcsú még a nyár.

Ám egyre több lágy buggyanás.
Vérbő eper a homokon,
bóbiskol, zizzen a kalász.
Vihar gubbaszt a lombokon.

Íly gyorsan betelik nyarom!
Ördögsekéren jár a szél -
csattan a menny és megvillan
Kék tünde fénnel fenn a tél.

József Attila (1905-1937)

Nyár

Ki tavaszát el nem fecsélte
Gyümölcsöző leszen nyara,
S mire amit vetett, megéri,
Learathatja mind maga.

Az élet és a természet egyképp
Bevált sok dús igéretet.
Virágból lesz gyümölcs a fákon,
S ábrándokból lesz férfiet.

A fészeképítési gondot
Majd kárpótolja víg család.
Ki ifjan gyűjtött lelki kincset,
Élvezni fogja kamatát.

De akinek életvetését
Megcsípte dér, elverte jég,
S gyümölcsfájáról életének
Hullatja bőven fergesét:

Kinek szívét, mint puszta tarlót
A nap kopárrá égeti:
A szép nyár ragyogó egével
Csak lassú fonnyadás neki.

Reviczky Gyula (1855-1889)

Alföld

A gyorsvonat az alföldön fut át,
s az utasok a zörgő ablakokból
bámulva nézik, mint egy új csudát.

Egy nádkúp, egy kút tűnik föl csak olykor,
itt-ott egy árva, tikkadó kazu.
A búza habja szikráit hánynya mormol...

Kék, sárga színben ég a hevülő föld,
egy ócska, kis síp álmosan huhog,
és nincs a rónán sehol üdítő zöld.

Fáradtan álldogálnak a juhok,
a délibáb poros mezőn suhanva
koddé fakul, és eltűnik utóbb...

Alszik a törpe tengeri, a tarló,
a zöld mocsár teng, távol eb ugat,
a sátorfa mellett álmodik az alvó.

Ez itt kelet. Hiába küzd nyugat.
E vérvirágos föld ma is a régi,
az ősök itt kinyújtják karjukat...

S a föld is Ázsiáról álmodik.

Kosztolányi Dezső (1885-1936)

Bodzafa

Ismerős volt, már majdnem ember,
a Sarki telken az a nagy bodzafa,
Már majdnem barát. Tán tíz is lehet
Eszteje, hogy, munkába menet,
Naponta láttam: az autóbusz ott
Állt meg előtte, és ami jutott
Várás, szabad perc, nézelődni, azt
Ábészélgéttük. Tavasszal paraszt
Ruhát öltött, szép nagyvirágosat,
Nyáron, mint én, őrlött, hogy sűt a
Ősszel, mikor bogycái értek, a [nap,
Madaraknak lett rakott asztala
S télen Raguzáról kérdegett.
Bölcs fa volt, szent; dús lombja, levele,
Mint senki másnak; isten üzent vele,
S amit mondott, illat volt s költemény.
Egy nap kivágták. Most az üzenet
A hiány. Az, hogy nincs ott a
helyén!

Szabó Lőrinc (1900-1957)

Nyári délután

Cseveg az olló. Néné
nyesi a pászitot,
s megáll. Hátulról nézve
is látni, ásitott.

Rádió nyüzsg. Szárnyak
dongnak az üvegen
s a szellők táncot járnak
a puha füvekben.

Az idő semmit játszik,
langy lócsa most, megállt.
Hogy elleng, abból látszik,
hogy remeg a virág.

Én sem tudom már régen,
alszom? vagy dolgozom?
Megerít feleségem
szép fehér abroszon.

Az eget is e tájon
vászonsfény lepi el
s csillog, mert üvegtálon
ül, a földi eper.

Boldog vagyok. A kedves
mellettem varrogat
s hallgatjuk, amint elmegy
egy vén tehervonat.

József Attila (1905-1937)

Mikor a nap süt...

Mikor a nap süt az égen,
Kigyó jár a zöld levélen.
És irigyen sziszeg alatt;
Bűg fölötte a vadgalamb.

Mikor nyári nap süt rátok:
Szedjétek meg a virágot,
S élvezzétek - nem gondolva
Se tövisre, se kigyóra...

Elmegy a nap - melegével,
Megjön a hűs őszi éjjel;
Kigyó nem lesz a virágon,
De galamb se szől az ágon...

Vajda János (1827-1897)

Kánikula

A kardvirágok hegye véres,
gyors pengéjük szemembe vág.
Miféle forrón ömlő vér ez?
véres lesz tőlem a világ.

Mi közöm e vad ütközethez?
Sötétben izzó alkohol,
előmlök, máglyát, tüzet tervez
az ég, a légiés pokol.

A fák között, a fű tövében
árnyékok mérges füstje száll.
Konok, kegyetlen szenvedéllyel
gyilkol és gyujtogat a nyár.

Pilinszky János 1921-1981)

Búzavirág

Egyhangú zöld, unalmas a világ, -
csattanj, pipacs, rikoltos veres virág!
A gyermeket, az ifjút csalogasd,
hirdesd a zászlós, lobogós tavaszt!

Voltság virágom, szeretlek ma is,
de van a földnek más virága is,
aki nem verseng, aki nem kiált:
mely szünnel izzó, kék búzavirág.

Halk földi csillag. Mint edzett acél, -
nyárról, kaszáról, kenyérről beszél.
Nem lobog lánggal, vérről nem virít,
munkára hív, és türelemre int.

Mikor fonják az élet-koronát:
az ért kalászkok fényes aranyát
acélos szárad köti, mint a dac
s éppúgy díszíti, akár a pipacs.

Vér a pipacs. - A VEREJÉK: TE VAGY.

Te vagy a könny, a szent öröm te vagy -
te vagy a bánat és a béke szép
csillagvirága. Mennyországi, kék...

Erdélyi József (1897-1978)

Elsők között a sorban!

Az idei „Európa Nap” ünnepét a bajor fővárosban május 11-én tartották meg. A Városház előtti „Marienplatz”-térén összegyűlt közönség előtt *Püspök László* müncheni magyar főkonul tartott beszédet. Ebből idézünk néhány gondolatot.

Középeurópában s benne hazánkban visszafordíthatatlan folyamatok zajlanak, annak ellenére, térségünk országainak egyelőre nem sikerült csatlakozniuk az Európa Unióhoz - mondotta a főkonul. Közép-Európában lezárult az átmeneti időszak. Magyarország nem „posztkommunista” ország. Sikertől a politikai és gazdasági alapokat megteremteni, azok működnék. Az alkotmányosság újra az európai hagyományokon nyugszik, a politikai rendszer stabil.

Nem kell attól tartani, hogy az Európai Unió felhígul, gyengébb lesz a kibővítés után, sőt a leendő tagországok csatlakozására nagyon is szükség van az Európai Unió hatékonyabb és demokratikusabb tétele érdekében. Ez az Európa nyerheti csak vissza a globalizáció folyamatában a XX. századra elvesztett világ éllavas szerepét dinamizmusban, jólétben, követendő értékrend felmutatásában. Ma már senki sem akar egyformára gyúrt, központosított európai szuperállamot - mondta *Romano Prodi*, az Európai Bizottság elnöke.

Ebben az Európában ott a helyünk, és az Európai Unió bővítési folyamata olyan helyzetben van, amikor már nem lehet sokáig halogatni az első tagjelölt államok csatlakozási idejének kiűzését. Persze kell forgatókönyv, a megszabott kritériumok pedig mindenkire egyformán vonatkoznak, ám a megütlés egyenlő történjen. Mi magyarok és Önök németek és bajorok úgy látjuk, - fejezte be beszédét *Püspök László főkonul* - hogy az egyesült kontinens további bővítése már visszafordíthatatlan folyamat. Magyarországnak célja, hogy az első csatlakozók között legyen, s erre minden esélyünk megvan. ■

A svéd Elisabeth Hasselblad boldoggá avatása

A svédországi közszolgálati televízió mindkét csatornája április 9-én, vasárnap élőben közvetítette a római boldoggá avatás háromórás szertartását, hosszas bevezető magyarázattal és lelkes kísérel szöveggel. A teljes műsort hétfőn is megismételték. Becslések szerint 9 millió személy követte a lutheránus és a meglehetős szekularizált Svédországban a rendkívüli eseményt, amely során II. János Pál pápa boldogok sorába iktatta a lutheránus családban született és katolikus hitre tért, 1957-ben elhunyt *Maria Elisabeth Hasselbladot*, az ősi Szent Brigitta rend újjászervezőjét. A sajtó, a rádió és a televízió már hetek óta hirdette a szertartás közvetítését. Nagy volt tehát az érdeklődés a svédek körében. Svédország egyébként nem bővelkedik szentekben: utoljára 1931-ben avatták szentté a svéd katolikus *Brigittát*. Nagy büszkeséggel töltötte el a svédek Boldog Elisabeth Hasselbladnak a Szent Péter-bazilika homlokzatára kifüggesztett képmása. A szertartáson a svéd kormányt *Ingela Thalen* miniszter, az állami és szentszéki nagykövet, számos más közléti személyiség és Elisabeth Hasselblad szülőfalujának polgármestere képviselte. A hétfői svéd újságok is hosszasan beszámoltak az eseményről és nagy teret szenteltek honfitársuk, Boldog Elisabeth szentményének, aki oly sokat fáradozott a keresztyények, lutheránusok és katolikusok egységének megteremtéséért. VR/MK

BORBÁNDI GYULA:

A NYUGATI MAGYAROK LEHETŐSÉGEI, ESÉLYEI, FELADATAI*

A nyugati magyarság, a volt emigráció lehetőségei és esélyei ma szűkebbek és szerényebbek, mint voltak a kommunizmus évtizedeiben. Magyarországnak a szovjet megszállástól történt felszabadulásával és független, önálló, parlamentáris demokráciává történt átalakulásával gyérültek a nyugati világban létrejött magyar tömbök és szórványok politikai feladatai, korábbi tennivalói és szerepvállalásai. Képviselői jogot igényelhetnek ugyan maguknak, de ezt sehol sem ismernek el, mi több, komolyan sem vennék. Magyarországot törvényesen megválasztott személyek és testületek képviselik külföldi hatóságoknál, nemzetközi szervezeteknél és intézményeknél. Nincs tehát lehetőség és szükség emigránsok közvetítő és kapcsolatteremtő tevékenységére. Magyarországnak mindenhol a világban van illetékes és hiteles diplomáciai képviselője. Nyugati magyarok közreműködésére csupán a szomszédos államok magyar nemzetiségű polgárai és közösségei érdekében van lehetőség és esély. Ez államok kormányzati, diplomáciai és civil társadalmi szerveire a magyarok ugyanis nem számíthatnak, hiszen azok nem igen vállalják nemzetközi fórumokon a magyar nemzetiségi érdekek képviselését és védelmét. E feladat elvégzése nagyrészt továbbra is nyugati magyarokra hárul.

Sajnos, a rendszerváltás után tíz

Az essenai hívek szentévi búcsúja

Ebben az évben május 28-án volt az essenai püspökség szentévi búcsúja, amelyen az egyházmegye minden plébániája és minden nem német nyelvű lelkész részét vett. A viharos idő ellenére is sok zarándok érkezett, akik a város négy pontján felállított kapun, – amelyek a város történelmi határát kívánták jelképezni – vonulhattak át és ahol korabeli szokás szerint kenyérrel, sóval fogadták őket. Mi nem voltunk sokan és a rossz idő miatt a rövidebb utat választottuk, de annál nagyobb volt az örömünk, hogy együtt imádkozhattunk, énekelhettünk. A dómban körmenetben haladtunk el az erre az alkalomra középre helyezett *Goldene Madonna*, a város érsekes máriaszobra előtt, amelynek hitünk spontán megnyilvánulásként bemutatottuk a magyar zászlót tiszteltatás jel kíséretében. Innen mentünk a dóm előtti térre, ahol zarándokcsoportok vonultak az oltár elé a kereszttel, feltámadást hirdető húsvéti gyertyával és az *echternachi* evangéliumos könyvvel, amely szinte egyidős a máriaszoborral. A három jelkép Jézus Krisztusra vonatkozik, mint a fiát a hívek felé mutató essenai Istenanya jótanácsa is: Tegyétek meg, amit mond. Ebben a szellemben tartotta dr. *Hubert Luhe*, egyházmegyei püspök is az ünnepi prédikációját: *életünk középpontja most és mindörökké Krisztus kell, hogy legyen.* A dóm leánykórusa énekel és többféle zenés előadásnak is hallgatói voltunk. Két magyarruhás fiatal, *Szaniszló Szilvia* és *Tatár Zsolt* képviselt bennünket a „Gabenbereitung” alatt, tevékenységüket úgy értelmezték, hogy közösségünkért mondanak ott imát. Köszönet illeti a karitatív „MAKK” asszonyokat, akik szép számban részt vettek és kis „imbiszre” várták a zarándokokat. *Lukács József* atya pedig Kölnből jött el, hogy ne legyünk pásztor nélkül Márk atya távollétében.

Szaniszló Krisztina

ével sem lehet a haza és a nemzet nyugati szórványai közötti viszonyt minden tekintetben rendezettnek és megnyugtatónak nevezni. Konfliktusokra, hála Istennek, nem került és remélhetőleg nem is kerül sor. A viszony minden-keppen békés. De némely jelekből ítélve, a nemzetrészek egymásratalálását és együttműködését nem mondhatjuk kielégítőnek. A magyarázatot illetően a hazaiak tartózkodóbbak, szűkszavúbbak és tapintatosabbak, mint a kintiek, akik olykor eléggé nyers fogalmazásban és nyíltan mondják el panaszait, elégedetlenségük vagy kedvetlenségük okait.

A hazai magyarok véleményeire és érzelmeire legfeljebb a magatartás és viselkedés apró árulkodó jeleiből lehet következtetni. Személyes megfigyeléseim szerint vannak, akik még mindig így érzik, hogy akik a diktatúra évtizedeiben az országot elhagyták, voltaképpen cserbenhagyták, a bőrüket gyakran merőben önös érdekből mentették, a bajban másokkal közösséget nem vállaltak és csak a maguk és családjuk sorsával, jövőjével, anyagi gyarapodásával törődtek. Ebben a felfogásban gyakran irigység is vegyül, hogy a sors azoknak kedvezett, akik elmentek és nem azoknak, akik hűségese kitartottak a nemzet többségével. Így az eltávoztakat hála és elismerés nem illetheti, bárhogyan viselkedtek is az idegenben, végső fokon csak a maguk személyes javát nézték, ahogyan azt az eszük és a szívük diktálta. A lakosság túlnyomó többsége ugyanakkor a megpróbáltatások, nélkülözések, jogfosztások, üldözések egész sorát szenvedte el. Az ettől való menekvés ugyan nem vehető senki szemére, de e szerencsések – vélik sokan – most ne igényeljenek mást és többet, mint az otthonmaradtokat.

Valóban, de többet kívánnak-e? Természetesen, egy egész ország nem szedheti a batyuját és nem emigrálhat oda, ahol emberszámba veszik és megbecsülik. Viszont, az idegenben, az új környezetben való élés sem volt mindig, különösen az elején, fenékig tejfel. Másfelől, a hazával vagy nemzettel szembeni kötelezettségét nemcsak az teljesítette, aki az önkényuralom ellen a távozásával tiltakozott, de az is, aki vállalva a történelem által kirótt sorsot, a sanyarú körülmények ellenére is gondoskodott a magyarság Kárpát-medencei jelenlétének folytonosságáról, az ország megmaradásáról.

Úgy vélem, hogy a – mondjuk így – nyugati magyarok, volt emigránsok hazájukba akár véglegesen visszatérve, akár időnként és alkalmanként odalátogatva, előjogokat, különös kedvezményeket, hazai társaikénál kedvezőbb elbánást nem igényelhetnek és nem is igényelnek. Hogy a viszontlátást, a hazai életet illető reményeik és várakozásaik mind teljesültek-e, egyéni megítélés kérdése és ebben harmadik személy aligha tehet igazságot. En az elégedettek közé tartozom. Ugyanakkor azonban nem kerülheti el figyelmemet, hogy számos kinti magyarnak ettől eltérő tapasztalatai vannak. Talán, mert nálam érkevényebbek és igényesebbek, vagy a hazáért nálam többet tettek és – az illetékesek közönye, nemtörődömsége, hanyagsága, vagy egyszerűen tájékozatlansága folytán – ennek méltánylásával mégsem szembesülhettek.

Bármi legyen is az oka és magyarázata, a mai Magyarország és a nyugati diaszpórák kapcsolata, sok örömdetes és

biztató eleme ellenére, nem olyan, mint kellene. Éppen ezért nem lenne hiábavaló és felesleges azon elgondolkozni, mivel tudnánk javítani rajta. Mivel lehetne közelebb hozni egymáshoz a hazai és a nyugati magyarokat? Mit kellene tenni annak érdekében, hogy a kintiek ugyanúgy a sajátjukénak érezzék a maguk és őseik földjét, mint a bentiek? Hogy ne turistákként járjanak és turistáknak tekintsék őket mások, ha magyarokként Magyarországra látogatnak.

Gyakori a keserű megjegyzés és panasz, hogy Magyarországnak nem vette igénybe kellő mértékben azt a tudást és tapasztalatot, amelyet külföldi magyarok Európá és távoli kontinensek művelődési és tudományos központjaiban, valamint felelős munkahelyein megszereztek és amelyek gyümölcscsözen hasznosíthatók lettek volna egy szabad és demokratikus társadalom felépítésében, valamint az ország jövőjének alakításában. Vannak egyedi esetek, amelyek ezt a megállapítást igazolni látszanak, mégis, aligha valószínű, hogy olyan nagy lett volna a hazai újjáépítésbe bekapcsolódni kívánó nyugati magyarok száma, hogy részvételük révén akár a fejletlenség és szervezatlenség, akár az erővel és energiával való rossz gazdálkodás, akár az ügykezelésben sokhelyütt észlelhető nehézségek és kényelemszeret-let lényegesen csökkent volna.

A nyugati magyarok körében sokan jótékony hatást várnak a választójog elvezetétől, vagyis attól, hogy – mármint azok, akik magyar állampolgársággal rendelkeznek – legalábbis szavazócédlálak segítségével beleszólhatnak az ország jövőjének alakulásába. Ennek az az áldásos következménye lehetne, hogy a nemzet nagyobb része tekinthetné magának az országot, mint csak a hazában élő polgárokat. E lehetőség nem új és nem szokatlan, sok európai országban elfogadott és bevált. Az a szokványos ellenérv sem állja meg a helyét, hogy a külföldön élők nem fizetnek adót és nem teljesítenek katonai szolgálatot, tehát miért legyenek választójoguk. Erre válaszként az a kérdés kínálkozik, hogy a nyugati magyarság mint közösség nem tett-e eleget adófizetési kötelezettségének azzal, hogy évtizedeken át és még ma is tetemes valutaösszegekkel támogatja a szülőket, testvéreket, rokonokat, ismerőseket, alapítványokat, intézményeket, emberbaráti szervezeteket, tehát az országot, megkönnyítve ezzel a lakosság egy részének anyagi helyzetét? Megítélesem szerint az így Magyarországra kerülő pénzösszeg nagyobb, mint amennyit a nyugatiak adója kitenne.

Nemzeti köteleességként, de önön érdekeik követéseként nehezedik válu- lukra továbbra is annak nemes feladata, hogy megtartsák és utódaikkal megtartassák a magyar származástudatot, ápolják a magyar nyelvet, művelődést, hagyományokat, fenntartsák és fejleszt- szék intézményeiket, a nemzetrészek közötti összetartást, beleértve azoknak a hazai és szomszédországbeli magyarok- nak politikai és anyagi támogatását, akik arra rászorulnak. A nyugati magyarság az évezredfordulón láthatóan tudatában van jövődől tennivalóinak, amelyek el- végzéséhez nem nélkülözheti a haza- bialmát és segítségét, annak érdekében, hogy folytatódjék a kulturális munka Buenos Aires, Sao Paulo, Melbourne, Toronto, Stockholm, München és más- magyarorsok magyar házaiban, legyenek magyar istentiszteletek, iskolák, újságok, ne haljon el a magyar szó New York- második sugárútján. ■

*

Részlet a szerzőnek a Magyarország 2000 tanácskozás megnyitó ülésén május 19-én, a budapesti parlamentben elhangzott felszólalásából.

Püspöki kinevezés

II. János Pál pápa 2000. április 8-án *Dr. Beer Miklós* pápai prelátust, az Esztergomi Hittudományi Főiskola főigazgatóját Céciri-i címzetes püspök- ké, és az Esztergom-Budapesti Fő- egyházmegye segédpüspökévé nevezte ki.

Beer Miklós 1943. június 1-én született Budapesten. Teológiai tanulmányait a budapesti Hittudományi Akadémián végezte. 1966. június 19-én szentelték pappá Esztergomban. 1967-ben teológiai doktorátust szerzett Budapesten. 1967- től 1976-ig káplán, 1976-tól 1999-ig plébánosi beosztásban dolgozott. 1978- tól a filozófia tanára az Esztergomi Hittudományi Főiskolán. Főpásztor 1999-ben a Hittudományi Főiskola fő- igazgatójává és a Papnevelő Intézet rek- torává nevezte ki. 1992-ben pápai prelátusi címet kapott. MK

Országos gyűjtés a katolikus templomokban az árvíz károsultaknak

A Magyar Katolikus Püspöki Kar határozata értelmében a húsvét utáni vasárnapon, április 30-án, az ország minden katolikus templomában az árvíz- károsultak megsegítésére gyűjtöttek a szentmiseken. Mindezt sajtótájékoztatón jelentette be április 13-án *Veres András* püspök, a MKPK titkára, aki elmondta azt is, hogy tavaly két alkalommal ren- deztek gyűjtést, tavasszal és ősszel.

A hívek önzetlen adakozásából az első alkalommal több mint 143 millió forint, az őszi gyűjtéskor több mint 63 millió forint gyűlt össze, így 1999-ben a katolikus egyház több mint 206 millió forint segítséget tudott adni az ár- és belvíz károsultjainak. Ez jelentős összeg, különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a vallásukat gyakorló hívők több- sége nem a tehetősebb társadalmi réteg- hez tartozik. Ám a hívő ember számára természetes, hogy lehetősége szerint se- gítse a rászorulókat.

A sajtótájékoztatót részt vett *Adányi László*, a Magyar Karitás főtitkára is, aki elmondta: első lépésben gyors- segélyeket, elsősorban élelmiszereket osz- tanak szét, a segítségnyújtás további formáit az igények és lehetőségeknek megfelelően alakítják ki. A Karitás a gyorssegélyeken túl a talán kevésbé látványos, de fontos, helyreállítási mun- kákhoz is segítséget nyújt. Az elmúlt időszakban 25 millió 638 ezer forintot már kiutalt a helyreállítási munkálatok- ra. Ezek a munkák már befejeződtek, illetve folyamatban vannak. Most foly- nak az önkormányzatokkal való egyez- tetések és szerződésesítések 23 millió 370 ezer forint átutalásáról. Az április 13-ai kuratóriumi ülés pedig arról döntött, hogy további 49 millió forintot for- dítanak az újabb károsultak megsegíté- sére. A Magyar Karitás a támogatásokat a plébániai karitászcsoportok bevoná- sával, az önkormányzatokkal való egyez- tetés után utalja át. A segítségnyújtás el- bírálásánál az elsődleges szempont a rászorultság, felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül. MK ■

Bélyegsorozat a pápa fatimai látogatására

A vatikáni posta a Szentatya május 12-13-i fatimai látogatása alkalmából bélyegsorozatot bocsátott ki. A bélyegek a fatimai Rózsafüzér Királynőjét és a két fatimái látnok gyermeket, Franciscót és Jácintát ábrázolják, akiket a pápa, mint ismeretes, május 13-án a boldogok közé iktatott. ÜE

Szájrol - szájra Vidám történetek

A „tanács”.

Báró Eötvös Józsefhez egyszer egy életerős, ötven éves férfi ment kihallgatásra. Elbeszélte egész életét, elmondta, hogy ő tanult mindent, ért mindenhez, majd azt kérte: tanácsoljon neki a miniszter, hogy mi legyen?

Eötvös nyájasan mondta neki:

– *Édes barátom! Ha én, mint az előbb bizonyítgató, mindent tanult s mindenhez ért, de azt, hogy mi legyen, ötven éves korában sem tudja; akkor ne csodálja, ha kérdésére én, ki csak keveset tudok s nem sok dologhoz értek, egyebet nem felelhetek, minthogy azt én még kevésbé tudhatom.*

A számár

Az 1870-es évek elején a Ludas Matyi című élelclap, lerajzoltatott egy számarat s azt írta rá: Báró Eötvös József.

A nagy ember erre csak azt mondta:

– *Az a szerkesztő elég udvarias volt, hogy a számár oldalára ráíratna nevemet; mert attól tartott, hogy különben nem ismernék rám még előfizetői sem.*

A miniszter vallomása

Báró Eötvös József közoktatásügyi miniszter korában, 1869-ben, Kolozsváron megszemléltette az iskolákat, köztük a református főgimnáziumot is. Feltűnt neki a terem csinos berendezése; különösen a barnára festett padok.

– *En bizony még csak fehér gyalult padban ültem diákkoromban* – mondta kísérőinek. – *Vajon nem felesleges fényűzés ez?*

– *Aligha, kegyelmes uram,* – válaszolta Sámi László tanár. – *Mert a tapasztalat azt mutatja, hogy az ilyen csinos, barnára festett padokat a tanulók jobban megkímélik, mint az egyszerű gyalult deszkából valókat. Nem firkálják úgy össze.*

Eötvös elgondolkozott.

– *Diákkori emlékeim között keresgéltem* – mondta aztán az uraknak. – *És azt a kérdést intéztem magamhoz: vajon tanuló koromban nekem is szokásom volt-e a padokat összefirkálni? Hát jól emlékszem, hogy alig volt nálam megátal-kodottabb firkáló.*

A kísérlet elképedt e vallomás hal-latára és Sámi László halkan megkérte Eötvöst, hogy valahogy hangosabban ne ismételje e visszaemlékezést, mert ha a tanítványok meghallják, holnap már nem lesz a padokon egy tenyérnyi hely sem, amelyet nem firkáltak be a fiúk!

A „Karthausi” eredete

Báró Eötvös József maga beszélt el Molnár Aladárnak (pedagógus és kultúrpolitikus volt az 1800-as években), azokat az eseményeket, melyek híres regényének ha nem is tárgyaül, de indító okául szolgáltak.

Eötvös József fiatal éveiben nagyobb körutat akart tenni Franciaország déli vidékein. Az akkor legbiztosabbnak tartott „királyi kocsikón” nem kapott helyet, így nyerges lovat bérelt s Franciaország nagy részét lóháton utazta be. Így jutott el Chartreux-be is, ahol a karthausiak monostorát szintén meg akarta tekinteni.

A monostor kapujához érve, két hölgyet talált ott heves vitában a kapu-őrrel. Az egyik hölgy fiatal és szép volt; olajszin arcán szenvedélyesség tükröződött, nagy fekete szeméből fájdalom és harag sugárzott. A másik valószínűleg társalgónője volt.

A fiatal hölgy hevesen követelte bebocsátását, a kapuőr azonban ellenkezett, mert a monostor kapuját nőknek

átlépni nem szabad. A nő zokogni kezdett, de a kapus hajthatatlan maradt.

Eötvös, kit a jelenet nagyon megha-tította, a hölgy szándéka után tudakozódott. A nő heves kitérőek között mondta el, hogy egy fiatallembert akarna kiszabadítani, kit rút cselszövésével űztek a zárdába. Ő szeretné felvilágosítani, hogy boldogságához semmi sem hiányzik, de nem akarják beengedni.

Eötvös megígérte, hogy a fiatallembert értesíti rokonának ittlétéről és ha lehet, kieszközli a perjeltől találkozásukat. Eötvös föl is kereste az illetőt. Alig huszonhárom éves, nyúlank termetű, szellemes arckifejezésű fiatalember volt, kinek egész lényén az elfáradt lélek rezignációja tükröződött. Eötvös elmondta neki, amit a nő szagatott beszédéből kivehetett; de a fiatalember értésére adta, hogy nem akar kijönni a monostor kapuján egészen fölavatásáig. Így csak levél útján tudathatja vele a hölgy szándékát. Eötvös készséggel vállalkozott a válasz átadására.

A nő megköszönte a lovagias segítséget és egy alig negyedóránnyira lévő házban vett szállást. Eötvösnek négy napig kellett várakoznia, míg az idegen hölgy elkészült levelével. Negyedik na-

Jobbágy az „uriszék” előtt.

Egykorú illusztráció Eötvös József, „A falu jegyzője” c. 1845-ben megjelent regényéhez

pon átadhatta az iratsomagot kitévő levelet a fiatallemberek. – Az nem fogadta el, csak a perjel kezéből, aki is szívére kötötte, hogy jól gondolja meg tettét, úgy határozzon. A fiatallembert távozott, de alig egy óra elteltével visszatért, kijelentve, hogy elolvasta a levelet s határozott: marad a monostorban és leteszi a fogadalmat.

– *Mondja meg ön,* – szölt Eötvöshöz – *ama nőnek, hogy elolvastam írását, de nincsenek megíratva okaim, melyek ide hoztak. Én itt maradok és karthausi leszek.*

Mikor Eötvös a választ átadta, a nőn olyan fájdalom vett erőt, hogy lovagias feladatának tekintette őt az első nagyobb állomásig elkísérni. Útközben a fájdalom kifejezéseit a harag erős kitérősei váltották fel s a hölgy hol francia, hol spanyol nyelven szidalmazta a papokat, kik minden gonoszságot elkövetnek, hogy a közjük lépők után gazdag örökséghez jussanak.

Eötvös hasztalan mondta el a perjel lojalis eljárását.

A költő később Párizsba visszatérve annyit tudott meg, hogy a nő a spanyol arisztokrácia tagja volt s Apponyi akkori osztrák-magyar követnél több előkelő spanyol tudakozódott báró Eötvösről „a leglovagiasabb nemesről, ki egy spanyol hölgy iránt oly nemesen viselte magát, hogy azáltal minden spanyol nemeset lekötöleztet”.

Ez a történet a „Karthausi” magva, az anyag legnagyobb részét azonban a költő életviszonyai, szenvedései, érzelmei és eszméi szolgáltatták. A hangulatot azonban a monostorban kapta híres művéhez,

Zarándoklat Bernből a Szentföldre

Nagy izgalommal indultunk utunkra. Mi vár majd ránk? Hogyan bírja a beteges Cserhádi atya ezeket a programdús napokat. 23-an voltunk és három jól nevelt gyerek. *A kloteni* repülőtéren megismerkedtünk egymással. Megérkezve Tel Avivba várt bennünket egy légturizmus busz egy magyar nyelvű, izraeli útikalauz hölgygel.

Utunk a Földközi Tenger mellett fekvő *Natanyába* vezetett. Síkságon keresztül a Heródes építette Caesareába és onnan *Haifába* jutottunk. Itt a *Kegyelem Házában* miséztünk. Illés próféta barlangját is felkerestük. Majd *Akkóba* érkezünk a keresztetek erődjéhez. Galilea hegyein át *Tiberiásba* jutottunk. Innét megtekintettük *Kafarnaumot*, Jézus tanításának galileai centrumát, a nyolcboldogság hegyét. Hajóval átmertünk *En Gevbe*, onnét *Yardenitbe*, ahol a Jordánban megkeresztelte „Feri papunk” a 12 éves *Holzer Ádámot*. Ezt a napot életemben sohasem fogom elfelejteni. Megható volt a szertartás! Feri atya és Ádámka is hosszú fehér ruhába öltöztek. A kis fiú izgultan várta a megkeresztelést. Mi hívek mély áhítattal imádkoztunk és énekeltük a *Hozsánákat*. Még a nap is kisütt. Az atya háromszor a Jordánba merítette Ádámkát, aki utána a kezeit az ég felé emelve kiáltotta: „Keresztény lettem!” Mind-ezek után buszba szálltunk. Megeredt az eső. Még aznap megnéztük *Názáretet* és a *Színeváltozás hegyét*, a *Táborhegyet*. Másnap *Safedba*, majd az ország legészakibb részébe, *Tel Dánba* és Izrael egyik legszebb természeti rezervátumába, *Banyasba* kirándultunk. Másnap megtekintettük *Meggidót* és *Sebaste* római korabeli maradványait. Szamária fővárosában, *Nablusban* arab ebédet kaptunk és elmentünk *Jákob kútjához*. Majd Judea hegyei között *Jeruzsálembe* érkezünk.

Az *Olajfák hegyéről* csodálatos kilátás tárult eléink a városra. Lesétáltunk a *Getsemáni kertbe*, Mária hagyomány szerinti sírházhoz. A Pater Noster templomban a magyar „Miatyánk” előtti táblánál bensőségesen imádkoztunk. Megettük *Dávid sírját* és a *Dormitio apátságát* a magyar olttárral. Imádkozva végig mentünk a *Via Dolorosán*. A keresztút állomásai mellett elértünk a *Golgotára* a *Szentsír templomba*. Voltunk a *síratófalnál*, a zsidónegyedben, a *Szikla templomban* és az *El-Aksza* mecsetben. Majd Betlehembe utaztunk megnéztük a pásztorok mezejét. Heródes hegye mellett visszaértünk Jeruzsálembe.

A 8. napon elutaztunk Hebronba a mohamedánok mecsetébe. Itt le kellett vetni cipőinket és minden nőnek szürke kapucnis köpenyt kellett magára terítenie. Ábráham, Sára, Izszák sírboltját láttuk. A zsidó oldalon van Jákob sírja.

Majd elérkeztünk a világ legmélyebb pontjához és élveztük a Holt-tengert. Lenéztünk a Vadi el Kel mélyére, a Szent György kolostorra. Jerikóban megnéztük az ásátasokat. Másodszor ebédeltünk arab vendéglőben. Emmauszban Eucharisziát ünnepeltünk. Feri atya minden nap tartott misét templomban vagy szabadban.

A 10. napon Ain Karembe, Keresztelő Szent János szülőhelyére érkezünk.

mely nagy megrázkódtatást idézett elő lelkében.

– *Vajha soha ne írtam volna!* – mondta maga Eötvös, mert a regény írása sok szenvedést okozott neki.

Válogatta és a mai magyar nyelvhez illesztette: **Ramsay Győző**

Majd az útvárosban az izraeli múzeumban láttuk a holtengeri tekercseket. Voltunk a Holokauszt múzeumban. Itt majdnem mindenkinek kicsordult a könnye. Egy sötét teremben, csillagos éggel halk zene szólt, és a meghalt zsidógyerekek neveit sorolták fel szalagon. Egész véletlenül egy magyar kis fiú nevét is hallottuk. Vezetőnőnk megmutatta a Jézus korabeli Jeruzsálem kicsinyített mását. Majd Betániába mentünk, s onnét vissza a virágvasárnapi körmenettel Jeruzsálembe.

A zarándoklat résztvevői egymással mindig kedvesek voltak, végül is mindenki tegezett mindenkit. Mint egy összetartó nagy család fonódtunk egymás kezébe, szívébe. A felemelő, lélekben fel-frissítő zarándoklatért mindenek előtt Cserhádi atyát illeti köszönet.

Mayr - Perepatics Elvira

Hírek - események

Százhat millió márkát gyűjtöttek! A mi betlehemeseinkhez hasonló „háromkirályt” járó német gyerekek: a „Stern-singer-csapatok”, a karácsonyi ünnepkörben házról-házra járva idén lényegesen többet gyűjtöttek össze, mit az elmúlt években. Az összegyűjtött pénzt a harmadik világ szükségét szenvedő gyermekeinek megsegítésére fordították. KNA

Hárommillió mohamedán él Németországban. Közülük 310 ezren német útlevelel rendelkeznek, de csak 11 ezren német nemzetiségűek. KNA

Legújabb közzétett adatok szerint az elmúlt évben Magyarországon 45.500 házasságkötés történt. Ugyanakkor a válások száma 26.000 volt. Ma hazánkban minden negyedik gyermek házasságon kívül születik.

Születési számok. Európai viszonylatban Olaszországban van a legkisebb születési arány: ezer lakosként 9,1 százalék. Ha ilyen arányú marad a születési számok csökkenése, akkor Olaszország lakossága 2050-re a mai 58 millióról 41 millióra apad. A születési arány legmagasabb Írországban (14,3 élveszületés ezer lakosra), jónak mondható Hollandiában és Franciaországban, mindkét országban 12,6 születés esik ezer lakosra.

A Vatikánban nyilvánosságra hozták: XXIII. János és IX. Piusz pápa közös boldoggá avatására szeptember 3-án kerül sor.

Tízéves a REMÉNY

Április 10-én háláadó szentmisére került sor Pozsonypüspökön a Szent Miklós-templomban abból az alkalomból, hogy tíz évvel ezelőtt, 1990. április 8-án jelent meg a REMÉNY katolikus hetilap első száma. A szentmise elején *Koller Gyula* főszerkesztő szövegű meghívott vendégekhez, munkatársakhoz, olvasókhöz. A szentmise főcelebránsa *Kada Lajos* érsek volt Budapestről. Szentbeszédében felidézte a lap alapítását megelőző eseményeket, és ismertette az elsősorban a REMÉNY kiadása céljából létrehozott Glória Társulat történetét. Kiemelte, hogy a szlovákiai magyar hívők kezdeményezései az egész szlovákiai egyházat gazdagították, hiszen részei annak. A Himnusz hangjaival záruló szentmisén, illetve az azt követő agapén jelen volt többek között *Bugár Béla*, a szlovák parlament alelnöke, *Csáky Pál* miniszterelnök-helyettes, a lap munkatársai – világiak és papok –, tudósítók. MK

Az Élet könyvéből

ANGLIA

Elhunytak: **Dr.Dobrzyniecki Krisztina** (86), London, 1999.december 8-án; **Lambert Vilma** (85), született Mészáros, London, 2000.január 1-én; **Szlatinovics Istvánné**, született Szakály Mária (75), Reeding, 2000.január 7-én; **Herrick Roger** (59), Billesden Leicester, 2000. január 30-án; **Bozay Emilné** (95), született Vajda Mária, Wednesborough Kent, 2000.február 3-án; **Kecskeméti Pál** (85), 2000. február 11-én,Greenford L.; **Kollonay P. Z. Kázmér**, (75) Sidcup L., 2000. február 12-én, 61) , született **Korim József** (61), Retford 2000 március 4-én. **Imádkozzunk kedves halottainkért és gyászoló hozzátartozóikért!**

AUSZTRIA

Elhunytak: **Buszlay Mária** (89) március 9-én; **Thorma László** (75) temetése 2000. március 10-én, családja és szülőfaluja nagyszámú gyászolója körében. **Az örök világosság fényeskedjék nekik!**

NÉMETORSZÁG

FRANKFURT

Halottunk: 2000. május 14-én eltávozott közülünk **Gruber Sarolta** (szül. Csikós). Temetése Budapesten lesz. **Adjon neki az Úr örök nyugalom!**

MÜNCHEN

Keresztelés: **Both Thomas**, B.Andreas Stefan és B. Barbara kislány április 9-én (Rosenheim); **Németh Dominik Stefan**, N. Stefan József és N. Anikó kislány április 16-án a Damenstifttemplomban.

Házasságot kötöttek: **Iser Gabriel** és **Ackermann Martha** május 6-án.

Bérmálás: **Dr. Miklósházy Attila** SJ. püspök Németországi látogatása keretében a bérmálás szentségében részesítette: **Barbul Andrást, Boda Erikát, Gerhárd Sophie-t, Györi Katalint, Lévai Danielt és Olivért, Kottra Mártont, Kovács Judit**-ot.

OSNABRÜCK

2000. március 19-én a spanyol misszió keretében, hálaadó Istenisztelettel, felavatásának 65. évfordulóját ünnepelte **Károlyi Ilona** ferencendi missziós nővér. Argentínában huszonkét éven át missziós szolgálatot végzett egy leprás kórházban. Jelenleg 85. évében is fáradhatatlan, az osnanrücki spanyol misszió tagjainak főz, családokat látogat, és vidám jókedvével egy kissé kalkutai Teréz anyát juttatja eszünkbe. Isten és emberszolgálat Ilona nővér számára ma is öröm és életének kiemelése. Kívánnunk neki még sok munkát és jó egészséget, Isten áldásának kíséretében.

Lőrinczy Loránd

SVÁJC

BERN

Elsőáldozás: **Jakab Viktor** április 30-án vette magához először az Úr szent Testét. Vele örülünk, hogy ezentul a magyar szentmiséken is velünk együtt járul az Úr asztalához.

Halottunk: **Szabó Lászlót**, nagypénteken szolgáltatta magához az Úr. 2000. április 28-án temették el. Élete utolsó 13 tolokocsis éve is tele volt szerény, hálás magatartással, mozgásgátlóan is gyakran felereste a magyar szentmisét.

OLVASÓI LEVÉL KÁLÓZRÓL

Kávainé Kő Anna vagyok, Kálozon születtem – ahogyan a szüleim, nagy-szüleim is – és itt lakom, itt dolgozom. A férjem is falubeli. Van két fiám: Dénes 16 éves középiskolás, Ákos 13 éves általános iskolás. Én a kálozi általános iskolában tanítok matematikát, fizikát, számítástechnikát. A két saját gyermekem és nem utolsó sorban a tanítványaim érdekében írom ezt a levelet.

1999. nyarán alakult a faluban a Kálozi Ifjúsági Egyesület. Célunk, hogy közösségünk fiataljainak megfelelő szórakozási, kulturális, tanulási lehetőséget biztosítsunk szabadidejükben. Káloz a Fejér megye déli részén található, Székesfehérvártól 30 km-re, Szabogárdtól 22 km-re. Mindkét város busszal megközelíthető, az utazás egy órát vesz igénybe. Ennek elkerülése érdekében szeretnénk, hogy fiataljaink itthon, értelmesen töltsék el szabadidejüket. Egy épület már a rendelkezésünkre áll, az önkormányzat segítségével folynak a felújítási munkálatok. A belső berendezést, az irodatechnikai eszközöket, számítógépeket kérések útján szeretnénk beszerezni. Gyermekaink, fiataljaink nevében kérek segítséget. Minden segítséget hálás szívvel fogadunk.

Jubileum Münster-ben

Ünnepélyes szentmise volt Münsterben, a ferencesek templomában április 26-án: *Bagossy István*, a Münsteri Magyar Misszió plébánosa, nyolcadmagával ünnepelte pappá szentelésüknek 31. évfordulóját. 1969. április 13-án Márton Áron püspök tizenhat ifjú embert szentelt pappá Gyulafehérváron. Közülük tizen ma is hűséggel hivatásuknak élnek. Ez az eltökélt hivatásszeretet, a Krisztusi út nemes példája. Mindez a vallásüldözés idején, a kommunista éra kegyetlen időszakában indult el, és nem volt könnyű a marxista materialista világnézettel szemben Krisztus tanítását érvényesíteni.

A kereszténység állta a sarat, minden üldözés ellenére is, ez ifjú papok lelkesen indultak pályájuk betöltésére. Az út sok nehézséget, üldözést és vádaskodást hozott számukra, de Krisztus fenszentelt pappjai máig is fáradhatatlanul Isten és az emberek szolgálatában Bagossy István kivételével mind az Erdélyi katolikus magyarságot szolgálják, *dr. Jakubinyi György*, gyulafehérvári érsek, örmény-apostoli kormányzóval az élen.

Bagossy István mint missziós pap járja Vesztfália és Niedersachsens városait, hogy a szétszórta élő magyarságot összefogja, és a magyar szentmisék által a keresztény hit gyakorlását édes anyanyelvünkön biztosítsa. A szentmisén Erdély érseke, *Jakubinyi György* mondta a prédikációt, és igen főlemelő volt látni az oltárnál szolgáló nyolc papot, és egyöntetű erőteljes közös éneklésüket hallani. A ferencesek templomában ünneplő magyar papok a hivatásukat főlemelő példáját adják életükkel, Isten és emberszeretetükkel. A magyar nyelv ápolásában pedig igaz magyarságukat bizonyítják.

A hit, a magyarság mindaddig nem hal ki, amíg ilyen lelkes papság szolgálja a katolikus egyházat.

Lőrinczy Loránd, Osnabrück

Német püspökök a Szentföldön

II.János Pál pápa szentföldi zarándok útja után egy hónappal 12 német püspök is ellátogatott Izraelbe. A hat napos körút során felkeresték Jézus életének színhelyeit és találkoztak keresztény egyházi vezetőkkel is. A csoportot vezető Joachim Meisner kölni bíboros fel-szólította a világ keresztényeit, hogy tanúsítsanak szolidaritást a Szentföldön működő egyházakkal. Ezzel kapcsolatban a kölni bíboros sajnálattal állapította meg, hogy egyre több keresztény hagyja el a Szentföldet, és intézkedéseket sürgetett az elvándorlás megállítására. Jeruzsálemmel kapcsolatban a három világvallás, a keresztény, a zsidó és a mohamedán számára egyaránt kielégítő megoldás mellett emelt szót, rámutatva arra, hogy nem szabad megengedni a szent helyek politikai célzatú kihasználását. VJ.

seget biztosítsunk szabadidejükben. Káloz a Fejér megye déli részén található, Székesfehérvártól 30 km-re, Szabogárdtól 22 km-re. Mindkét város busszal megközelíthető, az utazás egy órát vesz igénybe. Ennek elkerülése érdekében szeretnénk, hogy fiataljaink itthon, értelmesen töltsék el szabadidejüket. Egy épület már a rendelkezésünkre áll, az önkormányzat segítségével folynak a felújítási munkálatok. A belső berendezést, az irodatechnikai eszközöket, számítógépeket kérések útján szeretnénk beszerezni. Gyermekaink, fiataljaink nevében kérek segítséget. Minden segítséget hálás szívvel fogadunk.

Kávainé Kő Anna,tanár

Az ugandai öngyilkos szekta

A világsajtó hírl adta, hogy március 17-én, az Uganda délnyugati részén fekvő Kanugu templomában mintegy 500-an követtek el tömeges öngyilkosságot egy olyan tűzben, amelyet benzín és kénsav keverékéből készült robbanóanyag okozott.

Eddig csak hessenek hallottak erről a világ végét váró szektáról, amelynek tagjai fogadalmat tettek a Tízparancsolt megtartására. Vezetőjük megtöltötte számukra, hogy beszéljenek, nehogy hazugságot mondjanak. A világtól teljesen elkönyöztet közösséget alkottak. A mozgalom vezetője, Joseph Kobwete azt állította, hogy rendszeres időközönként beszél a Szűzanyával és Jézus Krisztussal. December 31.-ére jósolta a világ végét, majd mivel ez nem következett be, az időpontot egyre csak kitolta. Megkövetelte a szekta tagjaitól, hogy a világ végére való tekintettel adják el minden vagyonukat. Valószínű, hogy követői január elseje után kételkedni kezdtek a szavaiban – mondta a helyi rendőrségi szóvivő. Ez a kollektív gyilkosság feltehetően azért történt, hogy elhallgattassák a lázongókat. Eddig összesen mintegy 800 holttestet fedeztek fel a szekta birtokában lévő három különböző területen. Minden jel arra vall, hogy a szektavezér, miután a megőrsült világ vég nem következett be és hívei fellázadtak ellene, legyilkoltatta őket és begyűjtött vagyonukkal elmenekült. A legtöbb áldozatot megfojtották. Valószínűleg előzőleg nyugtatást adtak be nekik, vagy megmérgezték őket. Az áldozatok többsége nő és gyermek.

Uganda, ahol nagyon erős a túlvilágba vetett hit, tele van önjelölt prófétaikkal. Egy idős kampalai tyúkárú például hirdeten felfedezte, hogy Jézus Krisztusnak testvérei voltak, és ő ezek leszármazottja. Számárára ült, hogy az országot járva hirdesse honfitársainak: ő Isten fia. Jelenleg több híve van. Egy 21 éves lány azt állította, hogy meghalt, majd négy nap múlva feltámadt. Elhitette követőivel, hogy beszél Istennel és csodákat tesz. Több ezer hívő vette körül, főleg a Nagy Tavak vidékéről származó *tuszik*.

Az 1963-ban függetlené vált Uganda 20 millió 438 ezer lakónak fele a szegénység szint alatt él. Az átlagos életkor a férfiaknál 44 év, a nőknél 46. A lakosság 49,6 százaléka katolikus, 28,7 százaléka protestáns, muzulmán 6,6 százalék, egyéb 15,1 százalék. VR/MK

A székesfehérvári Prohászka plébánia kérése

Templomunkat a háború után az ország hívei építették fel. Az eltelt 50 év alatt az Emlék-templom olyan rossz állapotba került, hogy ismét nagy felújításra szorult. Tekintettel a 2000. év megünneplésére, szeretnénk ezt az Emléktemplomot olyan állapotba hozni, amely méltó a nagy jubileum megünneplésére. Tartozunk ezzel a lánglelkű Prohászka Ottokár püspökünknek. De itt nyugszik a katolikus hívek által ismert és tisztelt Kaszap István földi maradványai is a templomunk udvarán lévő sírban. A nagy kupolás templom falára zúdul a víz. Ereszcatornát kell építenünk. Az esővíz miatt a templom falai vizesek, lassan penészednek. A kupola lefestése is aktuális, az 50 év alatt a rossz idő tönkretette. A templom főbejáratánál lévő nyolc oszlopot annak idején olyan rossz anyagból építették, hogy az oszlopok burkolatai elrepedeztek, sőt baleset veszélyt okozhatnak. A nyolc oszlop felújítása nagyon sokba kerül.

Kérjük az áldozatkész híveket, anyagi támogatásukkal járuljanak hozzá az Emléktemplom felújításához. ➤

Detre György kiállítása Hallbergmoosban

A Münchenben élő Detre György festőművész képeiből nyílt kiállítás május 19-én a bajor főváros repülőterének közelében fekvő Hallbergmoosban. Detre György alkotásai is szerepeltek a München térségében letelepedett magyar képzőművészeké, *„Keresztény Vízíó 2000”* című múlt évi tárlatán a Néprajzi Múzeumban. A művész ezúttal is derűt árasztó és élményfakasztó alkotásokkal jelentkezett, azonban – mint Püspök László müncheni magyar főkonzul megnyitó beszédében is hangsúlyozta – a képet látótaktól válik kézzelfoghatóvá, értelmezhetővé a találkozás ténye: magyar művésszel találkozunk... A főkonzul elmondta azt is, hogy a kiállított képek eladásából befolyó bevétellel a tiszai árvízkarosultak inségén akarnak enyhíteni. **MGY**

Trianoni megemlékezés Párizsban

A Magyar Katolikus Misszió, hagyományához hűen, imádságos lélekkel emlékezett meg hazánk megcsonkításáról. Felejtethetetlen élmény marad június 4.-i vasárnapi ünnepi szentmisénk. *Molnár Ottó*, pápai prelátus, szentbeszédét Sík Sándor Trianon évében, 1920-ban írt „Az Andocsi Máriához” című versének első soraira építette:

„Koldusboton, törött mankón
Jövünk búcsút járni,
Szűzmáriás magyarnaknak
Kopott unokái.”

A 20. század szentéletű magyarjainak életvitelét ajánlotta például, miként lehet az elsenvedett igazságtalanságok szemében fellépni, azt elviselni és feldolgozni. A szentmisén koncelebrált és részt vett híveivel *Gödölle Márton* brüsszeli magyar lelkész, Fasang Árpád hazánk UNESCO nagykövete és az MVSZ újonnan megválasztott elnöke, *Patrubány Miklós*, aki a mise végén könnyes szemmel helyezte el kápolnánkat díszítő koronás címerünk előtt a gyászkoszorút. Majd így szólt hozzánk: „Nyolcvan évvel Trianon után Európa és a világ nagyhatalmai választ kell adniak arra a kérdésre, hogy annak az államnak, amely 1222-ben II. Endre király Aranybulla révén kihirdette a szárazföldi Európa első alkotmányát, meddig kell Európa előszobájában várakoznia...”, valamint arra, hogy azt a magyar nemzetet, amely 1568-ban, Tordán, az erdélyi országgyűlés határozatával, a világon először emelte törvényerőre a legfőbb emberi szabadságjogot – a lelkiismereti szabadságjogot – mikor illeti majd meg az együtartozás szabadsága?”

A meghatódottság mellett az öröm sem hiányzott. A hívek hatalmas tpsással üdvözölték egyháztestületünk elnökét, *Léh Tibor* ügyvédet, mint az MVSZ nyugati szöványmagyarság új elnökét, aki az ünnepi ebédén pohárköszöntőjében az Egyház és a magyarság mellett tett tanúságtételt.

Kecsmárné Csernoch Ilona

Megjelen!
Szent Márton püspök élete
dr. Szabó József új videofilmje,
Márton, Krisztus Katonája
30 perc VHS-PAL
Ára 25,- DM
Megrendelhető kiadóhivatalunknál.

OTP-számlaszámunk: 11736006-20328102, Székesfehérvár, Ősz utca. Adományok postai úton is küldhetők címünkre: Prohászka Plébánia H- 8000 Székesfehérvár, Kaszap István u. 1. ■

SZABÓ VALÉRIA
üggyvéd és hiteles fordító,
tolmács német és magyar nyelven.
Telefon: 07131-68823 Fax: 07131-84023

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás
minden jogi kérdésben.
Schwarz Annemarie, hites tolmács és fordító
német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest,
Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és
telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk
családias panzióinkban, zöldövezetben, de
közel a centrumhoz. Szálloda színvonal –
zárt autóparkoló.

Két 35 éves férfi víz-gáz-központifűtés szel-
relést vállal Németországban.
Telefon: (H) 00 36/76 410-746 este (20 óra).

58 éves, 167/64, kellemes megjelenésű, nőies
alkatú értelmiségi özvegyasszony keresi párját,
hozzáilló, káros szenvedély nélküli férfi
személyében. Válaszokat „Szeretetlenben élni”
jeligére a szerkesztőségbe várom.

Budapesten, az Andrásy úton, az Operánál
felújított, csendes, másfélszobás lakás hazalá-
togatónak kiadó. Tel.: (D) 0049/89/937-888.

Idős házaspárnál vagy egyedülállónál
házzvezetői állást vállal 44 éves független,
melegsívű magyar hölgy. Tel.: 0036 209151512
vagy 0036/34336269.

Európaiak, tengerentúliak társzkövetítése:
H-1074 Budapest, Csengery u. 23.
Telefon/Fax: (0036-1) 341 59 55.

Siófok: víztől 12 km-re 2700 m² területen, 80
m² felújított kemencés, összkomfortos
parasztház mellékepülettel eladó! A házról 600
m-re van Gyógy- és termálfürdő! Irányár:
DM 49.000,-. Telefon: 0036-20-985-7676 és
fax: 0036-85-352-259.

Két budapesti testvér, elhelyezkedne házve-
zetőnek idős hölgy, úr vagy házaspárhoz, több-
éves gyakorlat van. Tel: 0036/1/332-3205 este.

Szombathelyen, Bük-Sárvár Gyógyfürdők
szomszédságában, a balatonai út vonalában -
kedvező áron - családi ház különbejáratu rész-
ben szállást biztosítok e tájra látogatók
részére. Telefon: (H) 0036-94-325 933.

Köszönjük, ha megújítja előfizetését!

Több éve Németországban dolgozó, 46 éves
józan életvitelű, faipari mérnök – bevándorlási
szándékkal – megismerkedne magára, kör-
nyezetére igényes, beépült hölgygel. Hobbim:
fotó, kerékpár, faipari játékok készítése. Jelige
„Würzburg”

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE !

Befizetéseket és átutalásokat posta-
csek-kontókra kérünk! Kath. Ungarn-
Seelsorge München – Sonderkonto:
Postbank München, Konto-Nr.: 606 50-
803, BLZ 700 100 80.

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTEKBA!

Olcso áron raktárról – kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten
Kreimaystr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

<i>Szürkebarát</i>	DM 7,80
<i>Tokaji Hárslevelű</i>	8,60
<i>Chardonnay</i>	6,90
<i>Villányi Rosé, Kékőportó</i>	8,80
<i>Villányi Kékfrankos</i>	10,50
<i>Hajosi Cabernet</i>	15,50
<i>Villányi Couvée</i>	18,50
<i>Egri Bikavér</i>	8,60
<i>Tokaji Szamorodni</i>	12,50
<i>Tokaji Asszú 3 puttonyos</i>	20,—
<i>Tokaji Asszú 4 puttonyos</i>	23,—
<i>Unikum</i>	29,—
<i>Cseresznyepalinka</i>	1 liter 31,—
<i>Barackpalinka</i>	1 liter 31,—
<i>Tarhonya, kocka, céranatszia</i>	1 kg 7,—
<i>Májas-, véres hurka, disznósajt</i>	15,—
<i>Tokaszalonna</i>	15,—
<i>Házi kolbász</i>	17,—
<i>Száraz kolbász</i>	1 kg 25,—

H I R D E T É S E K

Személy és áru fuvarozás Magyarországra.
Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-
házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

Budán közel a vízhozás és a metróhoz,
modern garzonlakás háztárgyakokkal kiadó.
Telefon: (CH) 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

Budai kertes villában újonnan kialakított
kétszobás ill. másfélszobás, bútorozott kom-
fortos lakások kiadók 40 DM/lakás, naponta.
Parkolás zárt kertben, Tel.: 00-36 12 02 30 25.

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt
helységekbe. Ideális nyugdíjasoknak és uta-
zóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévíz-
vagy Budapestre. München: (D) Telefon/Fax:
089/69 99 85, 089/67 05 618 v. 0172/84 25 288.

Eladó Sopron mellett, Kopházán a Balfy
Szantatóriumtól és a Termál fürdőtől 2 km-re
kétszobás összkomfortos, központi fűtés (gáz,
víz, villany, telefon) csinos kis lakás kb. 50 nm
lakóterület, 3000 nm szőlőstett telekkel.
Irányár: 95 000 DM. Tel: (H) 0036/99/357-553.

Budai, 2 szoba összkomfortos, II. emeleti, 60
nm, e.-fűtéses, beépített konyhás, Budakeszi
út-i lakás azonnali beköltözéssel eladó. Kocsi
leállítási hely az udvarban. Ára: 120 ezer DM.
Érdeklődni: Telefon (D) 07151/826 84

Eladó, 1.100 nm közművesített építőtérület
Balaton Almádi közelében. Ár: tárgyalás
alapján. Érdeklődni: Tel: (D) 030 745 7393

Társat keres Németországba visszatelepülni
szándékszó, idős, gyermektelen, értelmiségi,
német állampolgár, 174 magas és 70 kg -
nyugdíj márká, - budai öröklakása van -
keresek csak Németországból München vagy
Passau környékéről hasonló, gyermektelen,
nem kóvér, vallásos asszonyt feleségül.
Korhatár 70 év. Levelet telefonszámmal,
„Utolsó keresés” a kiadóba.

Budapesti, 43 éves szakápolónő magyar
családnál betegápolást vállalna. Házimunkába
besítesenék. Haskó Istváné, H-1147 Bp. XIV.
Krt. Fürész u. 111/a. Telefon: 1/22-34-209.

Különböző nagyságú, KALOCSAI-mintájú
csipketerítők (Richelieu) és vászon asztal-
terítők eladók. Tel.: München(089/672 2651.

Düsseldorf mellett, 20 percre a Főpályaud-
vartól kitűnő busz - közlekedés, autópálya,
összkomfortos berendezett lakás 1-4 főig
kiadók kiutazóknak, vagy nyaralóknak.
Telefon: (D) 0211/164-65-09/ Fax

Erdélyi származású, 23 éves lány, csinos, jó
megjelenésű megismerkedne korban hozzáilló
férffal 35 évig közös jövő céljából.Válaszokat a
szerkesztőségbe „Szerelm” jelígre várom.

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK

Kedves olvasóink, időnként közöljük a
magyar lelkészségek telefonszámát és címét,
ahol érdeklődni lehet magyarnyelvű szentmisék
helye és ideje után.

NÉMETORSZÁG

BAMBERG-EICHSTÄTT-REGENSBURG-i
Egyházmege nürnbergi székhellyel:
Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt,
Landshut, Nürnberg, Regensburg, Straubing,
Neuburg a.D.

Érd.: Ft. Bárány József, Ung. Katholische Mis-
son, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig,
Telefon: (0911) 507 57 96.

ESSEN-i Egyházmege:
Misézó helyek: Duisburg, Oberhausen,
Bochum, Essen, Neukirchen-Vluyn, Moers,
Mülheim:

Érd.: Ft. Major Márk, Ung. Kath. Misson, Stee-
ler Str. 110, D-45139 Essen, Tel.: (0201) 28 47 40.

FREIBURG-TRIER-SPEYER-i Egyházme-
gék Karlsruhe-i székhellyel:

Miséző helyek: Mannheim, Offenburg, Kaisers-
lautern, Trier, Saarbrücken, Freiburg, Baden-
Baden, Karlsruhe, Pforzheim, Freiburg,
Strasbourg, Mulhouse, Colmar:
Érd.: Ft. Dr. Szabó József, Ung. Kath. Mission,
Schneidermühler Str. 12, D-76193 Karlsruhe,
Telefon/Fax: (0721) 68 72 15

BERLIN-i és **HAMBURG**-i Főegyházmege,
Hildesheim-i Egyházmege:

Miséző helyek: Berlin, Hamburg, Kiel, Lübeck,
Braunschweig, Bremen,
Érd. Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ung.
Katholische Mission, Holdzdam 20, D-20099
Hamburg, Tel.: (040) 24 60 49.; Berlinben: Nagy
Iván, Ung.Kath. Kirchengemeinde Szent
Erzsébet, Bundesallee 106, D-12161 Berlin,
Telefon:(030) 859 67 036, Fax: (030) 851 25 93.

KÖLN-i Főegyházmege:
Misézó helyek: Köln, Longerich, Bonn, Düs-
seldorf, Wuppertal:

Érd.: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission,
Thieboldgasse 96, D-50676 Köln, Telefon:

Zarándoklatok Magyarországról
autobusszal. Lourdes, Fatima, Siracusa,
Nápoly, Rotondó, Róma, Csíksomlyó...
Kérjen részletes programot:
Telefon (H) 46/34-44-54

Balaton nyaraló, nyugodt környezetben
szép nagy ház kerttel kiadó! Érdeklődni:
telefon: 00 49/ 89-15 7 6 872

Magyarországon minden megjelenő,
folyóíratra és napilapra előfizethet:
Ilona Salgo Helir lapterjesztőnél.
Telefon /fax: (D) 0211-164-65-09.

FONYÓDON, Rózsa u. 18/B, családi ház
(télén-nyáron lakható), 5000 m² telek, 150 m²
lakó terület, amerikai konyha, 5 szobás
bútorozva, beépített szekrény, tusoló-WC,
fürdő-sz/WC, gáz közp.-fűtés, Sat.TV, garázs,
riasztóberendezés, 2 terasz (az egyik fedett)-
betegség miatt sürgősen eladó.
Irányár: SFr. 130.000. Érdekl.: (H) 0036 - 85/
361-042, Nat. (CH) 0041-79/330-64-51. ■

Személyes horoszkópját
tudományosan kidolgozza, de érthető nyelven
fogalmazva, (csak a születési hely, születésnap
és a 38-les pontos időpontja szükséges)
elkészíti Magyar Gézáné, H-9023 Győr,
Ifjúság-krt. 34. X. e. 59. a., Magyarország.
Telefon: 0036-96-410-076
Díj: 300,00 DM személyenként.

ÚJONNAN MEGJELENT MAGYAR DALOK!

Adi Pop: „**VERZŐ HAZÁDBÓL**” cím-
mel, 56-os magyarok számára készült CD,
minden idegenben élő magyarnak cso-
dálatos élmény. Meghallgatása során a hall-
gatóban fevelenledik a forradalom, az azt
követő menekülést, az új haza, a honvégy. És
az eredmény a mai napig, „Mindegy, hogy
mire vitted- és hová haladtál, a végén mégis
csak magyar maradtál”. Biztos vagyok be-
ne, hogy ezek a valóságból merített szívek
szóló, mély érzelmekkel telített dalok, mint
„**A FORRADALMÁR HALÁLA**”, a „**VERZŐ
HAZÁBÓL**” vagy „**A JÖVŐ GYERMEKE**”
egy jó magyar szeméből kialsja egy és
könnyet is. **20,— DM** borítékban, azonnal
küldjük a CD-t.

UNGARÓBLUES MUSIK VERLAG:
Éva Jággi, Friedberg Str. 8,
CH-3380 WANGEN an der AARE

(0221) 23 80 60.

M A I N Z - L I M B U R G - F U L D A - i
Egyházmegek frankfurti székhellyel:

Miséző helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz,
Wiesbaden, Darmstadt, Giessen:
Érd.: Ft. Takács Pál, Kath. Ung. Gemeinde,
Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frank-
furt, Telefon: (069) 24 79 50 21

MÜNCHEN-FREISING-i Egyházmege:
Misézó helyek: München,
Érd.: Ft. Dr. Cserhádi Ferenc,
Freising Rosenheim: Ft. Fehér István.
Érd.: Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str.
40, D-81925 München. Telefon: (089) 982637,
982638, FAX: (089) 985419.

MÜNSTER-PADERBORN-OSNARÜCK-i
Egyházmegek:
Misézó helyek: Hagen, Menden, Arnsberg,
Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster **Érd.**: Ft.
Bagossy István, Ung. Kath. Mission,
Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf:
Telefon: (0251) 32 65 01

PASSAU-i Egyházmege:

Misézőhely: Passau:
Érd.: Ft. Szabó Árpád, Kirchenplatz 1,
D-94032 Passau, Telefon: (0851) 24 96.

ROTTENBURG-STUTTGART-i Egyházmege:
Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-örkheim,
Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen,
Reutlingen, Schw. Gmünd, Eislingen.
Érd.: Ft. Horváth János, Pfizerstr. 5, D-70184
Stuttgart, Telefon: (0711) 236 91 90,
Fax: 236 73 93.

Misézőhelyek: Konstanz, Markdorf, Weingarten,
Heidenheim, Friedrichshafen, Singen,
Munderkingen, Ulm, Schweningen, Biberach,
Bad Waldsee, Leutkirch:
Érd.: Ft. Gyúrács István SJ, Irmentrudst.
14/B, D-88250 Weingarten, Tel.: (0751) 586 76

WÜRZBURG-i Egyházmege:
Misézó hely: Würzburg.
Érd.: Ft. Dr. Koncsik Endre, Kardinal-
Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg,
Telefon.: (0930) 38 62 43, 173 78

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkészeg
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
(Ungarische Delegatur)

Felölös kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészeg
Főszerkesztő: dr. Cserhádi Ferenc
Felölös szerkesztő Fejös Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó és tördölös
szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88

Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserhádi Ferenc
Verantw. Redakteur: Ottó Fejös
Abonnement: DM 30,— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 45,—

ELŐFIZETÉS:
Az életünket a helyi magyar lelkesek
terjesztik,
ök küldik szét, náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar
lelkész,

oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 3,00 DM
Előfizetési ár egy évre DM 30,—
vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúlra légipostával DM 45,—
Lapzárta minden hónap 10-én.
Hirdetéseket csak 10-ig fogadunk el.

Postbank München:
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
Katholische Ungarnseelsorge,
Sonderkonto „Életünk”
Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: Életünk
Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11, 82256 Fürstenfeldbruck
Tel. (0 81 41) 61 01 20
Fax (0 81 41) 60 01 28

Református istentisztelet Münchenben a hó.
minden 2. és 4. vasárnapján, 11 órakor,
Reisinger Str. 11

● **HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!** ●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj
befizetése után közölünk!

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak 1996 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM 7,—
ára soronként (kb. 40 betű)	7,—
Jelige portóval	7,—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti-, nyereséges hirdetések	
soronként	10,—
nagybetűs (kétsoros) sor	20,—
kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	10 % kedvezmény
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	20 % kedvezmény
Egy évi hirdetés esetén	25 % kedvezmény.
Hirdetések határideje minden hónap 10-e, b e f i z e t v e !	

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE !

Az ÉLETÜNK előfizethető Münchenben a kiadó-
nál! Előfizetési ár egy évre 40,- US \$ (díj 27,-US \$
+ portó 13,- US \$). Kérjük szíveskedjenek a fenti
címe küldeni a csekket. A lapot továbbra is
Münchenből postázzuk.

Beilagenhinweis: Zu dieser Auflage liegt
zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET
MELLÉKELTÜNK.

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető Magyarorszá-
gon az OTP Bank Budapest VIII. ker.
Körzeti fiók: 11773085-07063558, t.a.
973080706355 számú kontójára, Fejös Ottó
néven. Évi előfizetés híveknak: 2000. Ft.;
lelkészeknek öt intencióes testimonium a
kiadóhivatal címére.

Kérjük, a befizetésnél NEVÉT feltüntetni
szíveskedjék, különben a kontón csak az
összeg jelenik meg.